

IZTOK TAKAČ
ADOLF LUKANOVIĆ
UREDNIKA / EDITORS

**PREGLED SODOBNE
GINEKOLOGIJE IN
PORODNIŠTVA PRED
EPIDEMIJO COVIDA-19
LETA 2020**

A STATE-OF-THE-ART 2020 REVIEW
ON OBSTETRICS AND GYNECOLOGY
IN THE PRE-COVID-19 ERA

IZTOK TAKAČ
ADOLF LUKANOVIĆ
UREDNIKA / EDITORS

**PREGLED SODOBNE GINEKOLOGIJE
IN PORODNIŠTVA PRED EPIDEMIJO
COVIDA-19 LETA 2020**

A STATE-OF-THE-ART 2020 REVIEW
ON OBSTETRICS AND GYNECOLOGY
IN THE PRE-COVID-19 ERA

Univerza v Mariboru

Medicinska fakulteta

Univerza *v Ljubljani*
Medicinska fakulteta

PREGLED SODOBNE GINEKOLOGIJE IN PORODNIŠTVA PRED EPIDEMIJO COVIDA-19 LETA 2020

**A STATE-OF-THE-ART 2020 REVIEW
ON OBSTETRICS AND GYNECOLOGY
IN THE PRE-COVID-19 ERA**

**IZTOK TAKAČ
ADOLF LUKANOVIĆ**

UREDNIKA / EDITORS

Naslov / Title

Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020

A state-of-the-art 2020 review on obstetrics and gynecology in the pre-Covid-19 era

Urednika / Editors

Iztok Takač
(Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta)

Adolf Lukanović
(Univerzitetni klinični center Ljubljana)

Uredniški odbor / Editorial Board

Darja Arko
Andraž Dovnik
Vida Gavrič Lovrec
Ksenija Geršak
Nina Jančar
Gorazd Kavšek
Jure Knez
Borut Kobal
Vilma Kovač
Adolf Lukanović
Leon Meglič
Faris Mujezinović
Maja Pakiž
Bojana Pinter
Tanja Premru Sršen
Špela Smrkolj
Monika Sobočan
Špela Stangler Herodež
Andrej Vogler
Eda Vrtačnik Bokal

Avtorji / Authors

Veronika Anzeljc
Darja Arko
Neli Bačar
Matija Barbič
Moir Barbieri
Sonja Bebar
Ana Bego
Semir Bešlija
Urška Bizjak Ogrinc
Mija Blaganje
Iva Blajjič
Tanja Blejec
Lea Bombač Tavčar

Barbara Bonča
Vesna Borgudan
Nataša Borko Tavželj
Anamarija Brezigar
Irena Bricl
Marlies Bruckner
Mona Bungum
Tanja Burnik Papler
Danijel Bursač
Goran Buser
Igor But
Anja Cah Rakušček
Timur Cerič
Primož Ciglar
Monika Colja
Bojana Crnobrnja
Branko Cvjetičanin
Andrej Čretnik
Denis Čatič
Ante Čorušič
Marija Čurlin
Dušan Deisinger
Goran Dimitrov
Maja Dolanc Merc
Andraž Dovnik
Maruša Dovnik Augustinčič
Kristina Drusany Starič
Željko Duič
Vesna Ećim-Zlojutro
Vesna Fabjan Vodušek
Ivan Fistonič
Nikola Fistonič
Rosemarie Franc
Damir Franič
Maja Franič-Ivanišević
Dora Fureš
Rajko Fureš
Marco Gambacciani
Jason Gardosi
Darja Gašperlin Dovnik
Vida Gavrič Lovrec
Ksenija Geršak
Živa Miriam Geršak
Aleksander Giwercman
Vislava Globevnik Velikonja
Barbara Golob
Andreja Golub
Andreja Gornjec
Mirjam Gradecki
Martin Gredičak

Manuela Gstöttner
Jakob Gubenšek
Bojana Gutić
Zdenka Guzej
Dubravko Habek
Herman Haller
Rebeka Hiršel
Alja Hladen
Damir Hodžič
Nina Hojnik
Lea Holc
Marjetka Hovnik Keršmanc
Ivana Hrvatin
Alojz Ihan
Marija Ilijaš Koželj
Urška Ivanuš
Katja Jakopič Maček
Nina Jančar
Anita Jelar
Brigita Jeretina
Anamarija Jernejšek
Nataša Jeršin
Elma Kapisazović
Deni Karelovič
Gorazd Kavšek
Tina Kek
Zahra Khan
Jure Klanjšček
Marko Klarič
Jure Knez
Tamara Knific
Borut Kobal
Zorana Kocič
Ana Kokalj
Nadja Kokalj Vokač
Jelka Kolakovič
Andreja Komac
Andreja Nataša Kopitar
Miroslav Kopjar
Jakob Koren
Lilijana Kornhauser Cerar
Neža Koron
Aleš Korošec
Jera Kos
Sašo Kostoski
Renata Košir Pogačnik
Sara Kotar
Annemary Kotnik
Luka Kovač
Vilma Kovač

Nina Kovačević
Nejc Kozar
Viviana Kozina
Mladen Krajcar
Barbara Krajnc
Ana Krivokuća
Irena Krotec
Lucija Kuder
Andreja Kukec
Maja Lampelj
Tea Lanišnik Rižner
Mateja Lasič Pecev
Nina Lašič
Višnja Latin
Mateja Legan
Sonja Lepoša Korenjak
Anja Likar
Metoda Lipnik Štangelj
Mili Lomšek Vidmar
Tatjana Lončar
Luca Lovrečič
Boštjan Lovšin
Nadja Lubajnšek
Dejana Lučič
Miha Lučovnik
Ana Luetič
Adolf Lukanović
David Lukanović
Lara Lukman
Boštjan Luzar
Jan Lužnik
Marijan Lužnik
Urša Lužovec
Slađana Malić Vončina
Sanja Malinac Malojčić
Aljoša Mandić
Ivica Marić
Karmen Marinšek Marković
Ingrid Marton
Danilo Maurič
Leon Meglič
Sebastjan Merlo
Vita Andreja Mesarič
Barbara Mihevc Ponikvar
Marko Mlinarič
Nicholas Morris
Staša Mudrovčič
Faris Mujezinović
Ana Murko
Marija Ocvirk

Ksenija Ogrizek Pelkič
Joško Osredkar
Maja Pakiž
Ivana Paljk Likar
Ruža Pandel Mikuš
Anes Pašič
Vesna Paver Eržen
Polona Pečlin
Lucija Perharič
Irena Perič
Borut Peterlin
Milena Petrovič
Ana Pflaum
Christian Phillips
Bojana Pinter
Boštjan Pirš
Pavao Planinić
Lidija Plaskan
Jasenska Polančec
Tanja Premru Sršen
Božena Primožič
Bernarda Prosenc
Stanko Pušenjak
Ana Ranc
Sava Rant Hafner
Marija Rebolj Stare
Tanja Rejc
Severina Rek
Milan Reljič
Alenka Repše Fokter
Uršula Reš Muravec
Maja Rosič
Luka Roškar
Gorazd Rudolf
Nina Ružič Gorenjec
Uršula Salobir Gajšek
Maša Samojlenko Durič
Tommy Schyman
Sabina Senčar
Tamara Serdinšek
Gabrijela Simetinger
Marta Skelin
Eva Skuk
Mateja Sladič
Nataša Smrekar
Špela Smrkolj
Monika Sobočan
Emir Sokolovič
Tinkara Srnovršnik
Tamara Stampalija

Špela Stangler Herodež
Žana Stanić
Milan Stanojevič
Maja Starc
Lili Steblovnik
Aleksandar Stefanović
Amelie Stenqvist
Jana Stermecki
Tatjana Stopar Pintarič
Darija Mateja Strah
Vesna Šalamun
Jadranka Šanjug
Helena Šavc
Darija Ščepanović
Janka Šiftar Palancsai
Petra Šket
Erik Škof
Martin Štimpfel
Rok Šumak
Martina Šunj
Iztok Takač
Karl Tamussino
Vladimir Todorović
Janez Tomažič
Milena Treiber
Andreja Trojner Bregar
Valentina Trpkovska
Nataša Tul
Matevž Uranič
Berndt Urlesberger
Josip Valetič
Ivan Verdenik
Branka Verdnik Golob
Sabina Verem
Vid Vičič
Snezhana Vidanova
Maša Vidmar
Marijana Vidmar Šimic
Irma Virant Klun
Tonči Viskovič
Zdenko Vižintin
Veljko Vlajsavljevič
Sara Vodopivec
Andrej Vogler
Marija Volk
Katja Vouk
Lucija Vrabič Dežman
Simona Vrečič Slabe
Eda Vrtačnik Bokal
Rene Wenzl

Lijana Zaletel-Kragelj
Alenka Zavrtnik Čelan
Jasenska Zmijanac Partl
Branko Zorn
Martina Zupančič
Alenka Zupančič Pridgar
Tina Zupanič
Janja Zver Skomina
Ivan Žebeljan
Branka Žegura Andrič
Klara Železnik

Recenzenta / Reviewers

Elko Borko
Stelio Rakar

Lektoriranje / Copyediting

Urška Jodl Skalicky
Urška Antonič

Tehnični urednik / Technical Editor

Nejc Kozar

Oblikovanje / Design

Dušan Pogačar

Slikovno gradivo / Graphic material

avtorji / authors

Založnik / Published by

Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba
University of Maribor, University Press
Slomškova trg 15, 2000 Maribor, Slovenija
<https://press.um.si>, zalozba@um.si

Izdajatelj / Issued by

Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta
University of Maribor, Faculty of Medicine
Taborska ulica 8, 2000 Maribor, Slovenija
<http://mf.um.si/>, mf@um.si

Soizdajatelj / Co-issued by

Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta
University of Ljubljana, Faculty of Medicine
Vrazov trg 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
<http://mf.uni-lj.si/>, referat@mf.uni-lj.si

Izdaja / Editon

Prva izdaja

Vrsta publikacije / Type of publication

Znanstvena monografija / Scientific monograph

Tisk / Printed by

CICERO, Begunje, d.o.o.

Naklada / Number of copies

1000 izvodov

Dostopno na / Available at

<http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/621>

Leto izdaje / Year of issue

Maribor, oktober 2021

Cena / Price

59,53 €

Odgovorna oseba založnika / For publisher

Prof. dr. Zdravko Kačič,
rektor Univerze v Mariboru

Nasvet za citiranje /

Recommended Reference

Takač, I. in Lukanovič, A. (ur.) (2021). *Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020*. Maribor: Univerzitetna založba. DOI: 10.18690/978-961-286-532-0

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

618(082)

PREGLED sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020 = A state-of-the-art 2020 review on obstetrics and gynecology in the pre-Covid-19 era / Iztok Takač, Adolf Lukanovič, urednika, editors ; [avtorji, authors Veronika Anzeljc ... et al.]. – 1. izd. – Maribor : Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2021

ISBN 978-961-286-532-0

doi: 10.18690/978-961-286-532-0

COBISS.SI-ID 81607939

ISBN 978-961-286-532-0 (Trda vezava)

DOI [https://doi.org/](https://doi.org/10.18690/978-961-286-532-0)

10.18690/978-961-286-532-0

Pravni poduk

© Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, predelava ali druga uporaba tega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranjevanjem v elektronski obliki. / *All rights reserved. No part of this book may be reprinted or reproduced or utilized in any form or by any electronic, mechanical, or other means, now known or hereafter invented, including photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, without permission in writing from the publisher.*

ARRS
SLOVENIAN RESEARCH AGENCY

Znanstvena monografija je sofinancirana s strani Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Kazalo poglavij

Table of contents

1

PERINATOLOGIJA

PERINATOLOGY

<p>1.1 Indukcija poroda
<i>Induction of labour</i>
Gorazd Kavšek, Karmen Marinšek Markovič,
Polona Pečlin. 2</p> <p>1.2 Predlog smernic za presejalne teste v prvem trimestru nosečnosti za odkrivanje kromosomskih nepravilnosti pri plodu in preeklampsije
<i>Proposal of guidelines for screening in the first trimester of pregnancy for the detection of fetal chromosomal abnormalities and preeclampsia</i>
Faris Mujezinović. 10</p> <p>1.3 Maternalna umrljivost v Sloveniji – trendi in vzroki
<i>Maternal mortality in Slovenia – trends and causes</i>
Barbara Mihevc Ponikvar, Tanja Blejcek, Mirjam Gradecki, Irena Krotec, Milena Petrović 17</p> <p>1.4 Preprečevanje zgodnjih invazivnih okužb novorojenčkov, povzročenih s streptokokom skupine B
<i>Prevention of invasive early-onset neonatal group B streptococcal disease</i>
Miha Lučovnik 23</p> | <p>1.5 Uporaba remifentanila za lajšanje bolečine pri hitro potekajočih porodih
<i>Remifentanil-PCA for rapidly progressing labour</i>
Tatjana Stopar Pintarič, Miha Lučovnik,
Iva Blajič. 27</p> <p>1.6 Nadzor in izid nosečnosti bolnic z epilepsijo
<i>Surveillance and outcome of pregnancies of patients with epilepsy</i>
Lucija Kuder, Monika Sobočan,
Faris Mujezinović. 32</p> <p>1.7 Obravnava žensk po carskem rezu s simptomatsko istmokele in naši rezultati kirurškega zdravljenja
<i>Management of women with symptomatic uterine isthmocele and our results of surgical treatment</i>
Branka Verdnik Golob, Ana Ranc 37</p> <p>1.8 Perinatalno duševno zdravje in s porodom povezana travma
<i>Perinatal mental health and birth-related trauma</i>
Vislava Globevnik Velikonja 42</p> |
|---|--|

- 1.9 The impact of prenatal cffDNA testing on combined first trimester screening and invasive diagnostic procedures**
Vpliv prenatalnega testiranja s prosto celično plodovo DNA na presejanje v prvem trimesečju nosečnosti in število invazivnih preiskav
 Darija Mateja Strah, Nina Ružič Gorenjec 47
- 1.10 Abstinenca od alkohola med nosečnostjo naj bo samoumevna vsem**
Alcohol abstinence during pregnancy should be self-evident to all
 Sava Rant Hafner, Marjetka Hovnik Keršmanc . . . 56
- 1.11 Prevention of stillbirth through improved antenatal detection of fetal growth restriction**
Preprečevanje mrtvorojenosti z izboljšano prenatalno detekcijo zastoja plodove rasti
 Jason Gardosi 62
- 1.12 Late fetal growth restriction: diagnosis and management**
Pozno diagnosticiran zastoj plodove rasti: diagnoza in obvladovanje
 Tamara Stampalija, Moira Barbieri 69
- 1.13 Vpliv prenatalnega presejanja na prevalenco Downovega sindroma v Sloveniji**
Impact of prenatal screening on the prevalence of Down syndrome in Slovenia
 Gorazd Rudolf, Nataša Tul, Ivan Verdenik, Marija Volk, Anamarija Brezigar, Nadja Kokalj Vokač, Nataša Jeršin, Bernarda Prosenec, Tanja Premru Sršen, Borut Peterlin. 74
- 1.14 Vloga neinvazivnega testa prostocelične plodove DNK pri prenatalnem presejanju za kromosopatije – naše izkušnje**
The role of fetal cell-free DNA test in prenatal screening for chromosomopathies – our experience
 Mili Lomšek Vidmar, Uršula Reš Muravec 78
- 1.15 Are limits of viability universal?**
Ali so meje preživetja splošno določene?
 Milan Stanojević 82
- 1.16 Effects of a standardized feeding protocol on nutrient supply, postnatal growth, and fat mass in VLBW infants**
Učinek standardiziranega protokola hranjenja na oskrbo s hranili, rast po rojstvu in količino maščevja pri otrocih, rojenih z zelo majhno porodno težo
 Berndt Urlesberger, Marlies Bruckner, Zahra Khan, Nicholas Morris 88
- 1.17 Napovedna vloga večje količine proste tekočine v abdominalni votlini po carskem rezu na obolevnost operiranke**
The predictive role of a large amount of free fluid in the abdominal cavity after caesarean section on the patient morbidity
 Barbara Bonča, Veronika Anzeljc, Faris Mujezinović. 91
- 1.18 Srčni infarkt po carskem rezu. Kako ukrepati?**
Heart attack after caesarean section. How to proceed?
 Barbara Bonča, Veronika Anzeljc, Faris Mujezinović. 94
- 1.19 Nosečnost in porod pri ženskah s kronično vnetno črevesno boleznijo**
Perinatal care and delivery in patients with chronic inflammatory bowel disease
 Vesna Fabjan Vodušek, Nataša Smrekar 97
- 1.20 Jemanje folne kisline v nosečnosti (priprava slovenskih priporočil)**
Consumption of folic acid in pregnancy (preparation of Slovenian recommendations)
 Vesna Fabjan Vodušek, Lea Holc, Maša Vidmar, Ana Pflaum, Tina Kek, Ksenija Geršak 103
- 1.21 Sprejemljivost presejanja na poporodno depresijo med slovenskimi otročnicami**
Acceptability of postpartum depression screening among mothers in Slovenia
 Sara Kotar, Barbara Mihevc Ponikvar 108
- 1.22 Peritiflitični absces s septičnim dogajanjem ob napačni diagnozi akutnega pielonefritisa v nosečnosti: prikaz primera**
Perityphlitic abscess with septic encounter

- following misdiagnosed acute pyelonephritis in pregnancy: a case report*
Barbara Krajnc, Lucija Kuder, Faris Mujezinović . . .113
- 1.23 Prezgodnji porod po konizaciji**
Preterm birth after conization
Boštjan Lovšin, Andreja Komac, Zdenka Guzej, Denis Čatič, Zorana Kocič, Rebeka Hiršel116
- 1.24 Manj carskih rezov po zunanjem obratu na glavico**
Less cesarean sections after external cephalic version
Boštjan Lovšin, Janja Zver Skomina, Dušan Deisinger, Janka Šiftar Palancsai, Sabina Verem 120
- 1.25 Postopno zdravljenje hude RhD aloimunizacije in hemolitične anemije pri plodu z intravenoznimi imunoglobulini, plazmaferezo in intrauterino transfuzijo**
Severe RhD alloimmunization and fetal hemolytic anemia: a step-by-step treatment with intravenous immunoglobins, plasmapheresis and intrauterine transfusions
David Lukanović, Ivana Paljk Likar, Stanko Pušenjak, Gorazd Kavšek, Lilijana Kornhauser Cerar, Irena Brič, Ivica Marič, Klara Železnik, Anja Cah Rakušček, Jakob Gubenšek, Tanja Premru Sršen 127
- 1.26 Zdravljenje anemij v nosečnosti in po porodu z železovimi pripravki – pomen hepcidina**
Treatment of anemia in pregnancy and puerperium with iron supplements – the role of hepcidin
Lea Bombač Tavčar, Vita Andreja Mesarič, Vesna Fabjan Vodušek, Metoda Lipnik Štangelj 130
- 1.27 Galaktokela kot zaplet abscesa dojke: prikaz primera**
Galactocele as a complication of breast abscess: a case report
Vita Andreja Mesarič, Renata Košir Pogačnik, Miha Lučovnik, Maja Dolanc Merc, Andreja Trojner Bregar 134
- 1.28 Odnos ginekologov v vzhodni slovenski regiji do cepljenja proti oslovskemu kašlju v nosečnosti**
The attitude of gynecologists from the eastern region of Slovenia towards the pertussis vaccination in pregnancy
Monika Sobočan, Iztok Takač 137
- 1.29 Izzivi pri oceni ledvične funkcije novorojenčka**
The challenges of assessing kidney function in newborns
Milena Treiber141
- 1.30 Izbira antihipertenzivnih zdravil pri akutnem pojavu hude hipertenzije pri nosečnici s preeklampsijo v nevodeni nosečnosti: prikaz primera**
Antihypertensive drug choice in acute onset of severe hypertension in a preeclamptic patient with unsupervised pregnancy: a case report
Valentina Trpkovska, Maja Lampelj, Faris Mujezinović. 145
- 1.31 Primer hude intrahepatične holestaze v dveh zaporednih nosečnostih – kakšen je bil izid?**
A case of severe intrahepatic cholestasis in two consecutive pregnancies – what was the outcome?
Snezhana Vidanova, Tamara Serdinšek, Faris Mujezinović, Ivan Žebeljan 148
- 1.32 Primerjava deleža carskih rezov v SB Nova Gorica v letih 2008 in 2018 – ali nam lahko Robsonovi kriteriji pojasnijo rast deleža carskih rezov?**
Comparison of caesarean section rates at the general hospital Nova Gorica in years 2008 and 2018 – can the Robson classification explain the increase in the caesarean section rates?
Anja Likar, Neli Bačar, Jure Klanjšček. 152
- 1.33 Intrakranialni subduralni hematomi po epiduralni porodni analgeziji – mit ali resničnost: prikaz primera in pregled literature**

Intracranial subdural haematoma associated with epidural analgesia – myth or reality: a case from clinical practice and review of literature

Matevž Uranič, Martina Zupančič 158

1.34 Can information on menarche and regularity of menstrual cycles improve the positive predictive value of the composed calculated risk for the birth of a child with the Down's syndrome?

Ali lahko s pomočjo podatkov o menarhi in rednosti menstruacijskih ciklusov izboljšamo pozitivno napovedno vrednost sestavljenega izračunanega tveganja za rojstvo otroka z Downovim sindromom?

Vida Gavrič Lovrec, Ksenija Ogrizek Pelkič 162

2 **SPLOŠNA GINEKOLOGIJA IN** **UROGINEKOLOGIJA** *GENERAL GYNAECOLOGY AND* *UROGYNAECOLOGY*

2.1 Managing complications

Ravnanje ob zapletih

Karl Tamussino 174

2.2 Perspectives of total laparoscopic hysterectomy

Perspektive totalne laparoskopske histerektomije

Rajko Fureš, Miroslav Kopjar 176

2.3 Lasersko zdravljenje lichen sclerosus et atrophicus – primerjava s topičnim kortikosteroidnim zdravljenjem – randomizirana kontrolna študija

Laser treatment of lichen sclerosus et atrophicus – comparison with the topical corticosteroid therapy – a randomized controlled trial

Sabina Senčar, Urška Bizjak-Ogrinc, Boštjan Luzar, Adolf Lukanović 182

2.4 Holistični pristop k estetski ginekološki kirurgiji

A holistic approach to aesthetic gynecological surgery

Damir Franič, Maja Franič-Ivanišević 188

2.5 Prednosti hormonskega zdravljenja v pomenopavzi

The advantages of hormonal treatment in postmenopause

Ksenija Geršak 197

2.6 Spolno vedenje slovenskih mladostnic in mladostnikov

Adolescent sexual behavior in Slovenia

Irena Krotec, Tina Zupanič, Barbara Mihevc Ponikvar, Aleš Korošec 202

2.7 Ginekološko-seksološka obravnava vaginizma v Splošni bolnišnici Novo mesto

Gynaecological and sexological approach to vaginismus at the Novo mesto General hospital

Gabrijela Simetinger 209

2.8 Skupna prizadevanja različnih strokovnjakov k zmanjšanju okužb s HPV v Sloveniji

Joint efforts of various experts to reduce HPV infections in Slovenia

Špela Smrkolj 213

2.9 Preprečevanje in odkrivanje okužb s HPV

Prevention and detection of HPV infections

Nina Jančar 218

2.10 Pomen zdravljenja genitalnih bradavic

The importance of condyloma treatment

Vesna Ećim-Zlojutro 223

2.11 HIV/AIDS: kaj morata vedeti ginekolog in porodničar?

What should gynecologists and obstetricians know about HIV/AIDS?

Janez Tomažič 226

2.12 Varnost uporabe neablativnega erbijskega laserja v ginekologiji – pregled podatkov več kot 100.000 pacientk, zdravljenih v obdobju 2012–2019

- The safety of non-ablative erbium laser for minimally invasive treatments in gynecology – global survey of more than 100,000 patients treated in the period of 2012–2019*
 Marco Gambacciani, Neža Koron, Zdenko Vižintin 234
- 2.13 Pomen pregleda urinarnega trakta ob ginekološki ultrazvočni preiskavi**
The importance of complete urinary tract assessment when performing transvaginal ultrasound
 Jure Knez, Bojana Crnobrnja, Vida Gavrić Lovrec 240
- 2.14 Pelvic floor surgery in a world without mesh**
Kirurgija medeničnega dna v svetu brez mrežic
 Christian Phillips 244
- 2.15 Ten-year trends in operative POP treatment at UMC Maribor**
Desetletni trendi operativnega zdravljenja zdrsa ginekoloških organov v UKC Maribor
 Tamara Serdinšek, Rok Šumak, Igor But 248
- 2.16 Laparoskopsko zdravljenje prolapsa medeničnih organov**
Laparoscopic Treatment of Pelvic Organ Prolapse
 Mija Blaganje 255
- 2.17 Laparoskopna operacija po Burchu pri minimalno invazivnem zdravljenju urinske inkontinence**
Laparoscopic Burch in the minimally invasive treatment of urinary incontinence
 Miroslav Kopjar, Rajko Fureš, Tonči Visković, Martin Gredičak, Mladen Krajcar 259
- 2.18 Functional magnetic stimulation in the treatment of female pelvic floor disorders**
Funkcionalna magnetna stimulacija pri zdravljenju motenj ženskega medeničnega dna
 Damir Hodžić, Josip Valetić, Višnja Latin, Rajko Fureš 263
- 2.19 17 let (2000–2016) uporabe transvaginalnih mrežic za korekcijo prolapsa medeničnih organov: rezultati 600 primerov**
17 Years (2000–2016) of POP Correction Using Transvaginal Mesh: Results of 600 Cases
 Marijan Lužnik, Jan Lužnik 269
- 2.20 Srčno-žilna tveganja in ohranjanje srčno-žilnega zdravja v pomenopavzi**
Cardiovascular risks and maintaining cardiovascular health in postmenopausal period
 Mateja Legan 273
- 2.21 Hormonsko nadomestno zdravljenje in tveganje za raka dojke**
Hormone replacement therapy and breast cancer risk
 Darja Arko, Iztok Takač 277
- 2.22 Slovenska priporočila o menopavzni medicini**
Slovenian recommendations on menopausal medicine
 Marko Mlinarič, Lucija Vrabič Dežman 281
- 2.23 Sarkopenija in menopavza**
Sarcopenia and menopause
 Darja Gašperlin Dovnik, Maruša Dovnik Augustinčič, Andraž Dovnik 286
- 2.24 Lasersko odstranjevanje kondilomov**
Laser therapy of condylomata acuminata
 Urška Bizjak Ogrinc, Sabina Senčar 291
- 2.25 Primerjava dveh tehnik ablacije endometrijskega polipa v histeroskopski ambulanti, sistema za histeroskopsko mehanično odstranjevanje tkiva in resekcije z bipolarno iglo**
Management of endometrial polyp removal in an ambulatory setting comparing hysteroscopic mechanical tissue removal system with bipolar electrosurgical resection using bipolar electrode
 Barbara Bonča, Branka Žegura Andrić 293

- 2.26 Laparoskopna supracervikalna histerektomija na Ginekološkem oddelku Splošne bolnišnice Celje**
Laparoscopic supracervical hysterectomy at the Department of Obstetrics and Gynecology, Celje General Hospital
Goran Buser, Petra Šket, Uršula Salobir Gajšek . . . 297
- 2.27 Odstranitev dislociranega materničnega vložka iz trebušne votline – prikaz primera**
Removal of migrated intrauterine device from the abdominal cavity – a case report
Denis Čatič, Monika Colja, Boštjan Lovšin 301
- 2.28 Fizična in psihična bolečina: glavna stranska učinka medikamentozne prekinitve neuspešne nosečnosti**
Physical and psychological pain: the main side effects of medical management of unsuccessful pregnancy
Nina Lašič, Vilma Kovač 306
- 2.29 Ostanki nosečnosti po umetni prekinitvi z zdravili**
Residues after medical termination of pregnancy
Boštjan Lovšin, Zorana Kocić, Monika Colja, Alja Hladen 312
- 2.30 Zapleti po zdravljenju stresne urinske inkontinence z nenapetostno mrežico**
Complications after the treatment of stress urinary incontinence with tension-free vaginal tape
David Lukanović, Mateja Lasič Pecev, Mija Blaganje 317
- 2.31 Okrepitev sakrouterinih ligamentov (OSUL) z anteriornimi transobturatornimi traki (ATOTs) pri korekciji prolapsa medeničnih organov (vaginalni pristop)**
Uterosacral Ligament Augmentation (USLA) with Anterior Transobturator Tapes (ATOTs) for Correction of POP (Vaginal Approach)
Marijan Lužnik, Jan Lužnik 320
- 2.32 Arteriovenska malformacija maternice: prikaz primera**
Arteriovenous malformation of the uterus: a case report
Maša Samojlenko Durič, Vida Gavrić Lovrec, Marija Rebolj Stare 325
- 2.33 Ambulantno izvajanje medikamentnih prekinitve nosečnosti in naše izkušnje**
Outpatient-induced medical abortion – our experience at the University Medical Center Maribor
Marija Rebolj Stare 329
- 2.34 Perforacija jajcevoda kot zaplet sterilizacije z Essure – prikaz primera**
Tubal perforation as a complication of Essure sterilization – a case report
Maja Rosič, Alenka Zupančič Pridgar, Branka Žegura Andrić 333
- 2.35 Laparoskopna miomektomija na Ginekološkem oddelku SB Celje**
Laparoscopic myomectomy performed at the Celje General Hospital
Uršula Salobir Gajšek, Petra Šket, Jakob Koren . . 335
- 2.36 Zdravljenje stresne urinske inkontinence z aplikacijo parauretralnega polnila Urolastic**
Urolastic® paraurethral injections for the treatment of stress urinary incontinence
Eva Skuk, Mateja Lasič Pecev, Matija Barbič, Mija Blaganje 339
- 2.37 Akutni ulkus zunanega spolovila pri spolno neaktivnih dekletih z mikoplazemsko pljučnico – prikaz dveh kliničnih primerov**
Acute vulvar ulceration in non-sexually active young girls with mycoplasma pneumonia – two case reports
Maja Starc, Helena Šavc, Simona Vrečič Slabe . . 344
- 2.38 Dolgoročno sledenje pacientk po histeroskopski sterilizaciji s sistemom Essure**
Long-term follow-up of patients after Essure sterilization
Rok Šumak, Maja Rosič, Branka Žegura Andrić . . 348

- 2.39 Dejavniki vpliva na starost ob pojavu menopavze**
Risk factors for the early onset of menopause
Brigita Jeretina, Vid Vičič, Andreja Kukec, Ksenija Geršak, Ruža Pandel Mikuš. 352
- 2.40 Nujna kontracepcija in svetovanje**
Emergency contraception and counselling
Lucija Vrabič Dežman, Marija Ilijaš Koželj 359
- 2.41 Novi pogledi na rekonstrukcijo medeničnega dna**
New approach to pelvic floor reconstruction
Adolf Lukanović, Matija Barbič 363
- 3**
REPRODUKTIVNA MEDICINA
REPRODUCTIVE MEDICINE
- 3.1 Kazalci kakovosti v reproduktivni medicini**
Quality indicators in reproductive medicine
Veljko Vlasisavljević 372
- 3.2 20-letni razvoj shranjevanja genetskega materiala – izzivi ostajajo**
Twenty years of genetic material preservation – the challenges remain
Eda Vrtačnik Bokal, Vesna Šalamun, Nina Jančar, Tanja Burnik Papler, Martin Štimpfel 380
- 3.3 Vpliv programa zamrzovanja zarodkov na uspešnost in varnost postopkov zunajtelesne oploditve**
Impact of the embryo freezing program on the efficiency and safety of the in vitro fertilization procedures
Milan Reljič. 386
- 3.4 Od hranjenja genetskega materiala v obliki tkiva jajčnikov do njegove transplantacije**
From ovarian cryopreservation to ovarian tissue transplantation
Vesna Šalamun, Andrej Vogler, Eda Vrtačnik Bokal, Irma Virant Klun 391
- 3.5 Neinvazivna diagnostika endometrioze in raziskave biokemičnih označevalcev**
Non-invasive diagnosis of endometriosis and biomarkers research
Andrej Vogler, Tamara Knific, Katja Vouk, Joško Osredkar, Manuela Gstöttner, Rene Wenzl, Tea Lanišnik Rižner 396
- 3.6 Napovedna vrednost AMH v postopkih intrauterinih inseminacij**
Predictive value of AMH in intrauterine insemination procedures
Nejc Kozar, Jera Kos, Vilma Kovač 403
- 3.7 3D diagnostika nepravilnosti maternice – ali je potreben tudi kontrast?**
3D evaluation of uterine abnormalities – is a contrast agent needed?
Uršula Reš Muravec, Mili Lomšek Vidmar 411
- 3.8 Oral contraceptives and cancers**
Oralna kontracepcija in rak
Aljoša Mandić, Bojana Gutić. 417
- 3.9 Pomen dolgo delujoče povratne kontracepcije**
The importance of long-acting reversible contraception
Vilma Kovač. 422
- 3.10 Kontracepcija in načrtovanje družine**
Contraception and family planning
Bojana Pinter. 426
- 3.11 Spolnost in kontracepcija mladostnikov**
Adolescents' sexuality and contraception
Danilo Maurič 431
- 3.12 Svetovanje o kontracepciji po spletu**
Online counselling on contraception
Tinkara Srnovršnik 434
- 3.13 The role of GABA neurotransmitter in the regulation of endocervical mucus secretion**
Vloga neurotransmitterja GABA pri uravnavanju izločanja endocervikalne sluzi
Danijel Bursač, Marija Čurlin, Marta Skelin, Viviana Kozina, Dejana Lučič, Jasenka Zmijanac Partl, Milan Reljič, Željko Duić 437

- 3.14 Potencialni okoljski dejavniki in prezgodnja odpoved jajčnikov**
Potential environmental factors and premature ovarian insufficiency
 Živa Miriam Geršak, Ksenija Geršak, Tanja Rejc, Lucija Perharič, Lijana Zaletel-Kragelj, Andreja Kukec 444
- 3.15 Ponavljajoča se odsotnost oploditve po ICSI**
Repeated fertilization failure after ICSI
 Nina Hojnik, Vida Gavrić Lovrec, Milan Reljič 448
- 3.16 Uporaba umetne inteligence pri ocenjevanju zarodkov**
Artificial intelligence in embryo evaluation
 Nejc Kozar, Milan Reljič 452
- 3.17 Nosečnost v jajčniku – prikaz primera**
Ovarian pregnancy – a case report
 Monika Colja, Boštjan Lovšin 459
- 3.18 Težavna diagnostika heterotopne nosečnosti – prikaz primera**
Difficult heterotopic pregnancy diagnosis – a case report
 Rebeka Hiršel, Boštjan Lovšin, Andreja Komac 464
- 3.19 Vpliv indeksa telesne mase (ITM) na zanositev in izid nosečnosti po postopkih zunajtelesne oploditve**
Impact of body mass index (BMI) on the success rate of IVF procedures and pregnancy outcome
 Lara Lukman, Vida Gavrić Lovrec 469
- 3.20 DNA fragmentacija in mitohondrijski potencial semenčice skupaj boljše napovedujeta naravno zanositev kot standardna analiza semena**
Sperm DNA fragmentation and mitochondrial membrane potential combined are better for predicting natural conception than standard sperm parameters
 Slađana Malić Vončina, Barbara Golob, Alojz Ihan, Andreja Nataša Kopitar, Branko Zorn 475
- 3.21 Vpliv izbire metode prvega postopka oploditve z biomedicinsko pomočjo na kumulativno stopnjo živorojenosti pri parih z visokim indeksom DNK fragmentacije semenčic – študija 2713 neplodnih parov**
Impact of choice of in vitro fertilization method in first assisted reproduction cycle on cumulative live birth rate in couples with high sperm DNA Fragmentation Index – a study of 2713 couples
 Slađana Malić Vončina, Amelie Stenqvist, Mona Bungum, Tommy Schyman, Aleksander Giwercman 483
- 3.22 Laparoskopska korekcija istmokele: 4-letni rezultati**
Laparoscopic uterine niche repair: a 4-year experience
 Monika Sobočan, Anamarija Jernejšek, Milan Reljič, Branka Žegura Andrić 487
- 3.23 Optimizacija intrauterine inseminacije s pomočjo metod umetne inteligence**
Optimizing intrauterine insemination with the use of artificial intelligence
 Nejc Kozar, Vilma Kovač, Milan Reljič 491
- 3.24 Indukcija ovulacije z agonistom gonadoliberina za preprečevanja OHSS (sindrom hude ovarijske hiperstimulacije): vpliv na koncentracijo rastnega faktor žilnega endotela (VEGF) in pigmentnega epiteljskega faktorja (PEDF) v folikularni tekočini**
GnRH agonist triggering for OHSS prevention: effect on the concentration of vascular endothelial growth factor (VEGF) and pigment epithelium-derived factor (PEDF) in follicular fluid
 Vida Gavrić Lovrec 500

- 4**
GINEKOLOŠKA ONKOLOGIJA
 GYNAECOLOGIC ONCOLOGY
- 4.1 ICG in detecting sentinel lymph node in cervical and endometrial cancer**
ICG pri odkrivanju sentinelne bezgavke pri raku materničnega vratu in endometrija
 Marko Klarič, Herman Haller 510
- 4.2 Fertility sparing surgery in cervical cancer – a new standard of care**
Kirurško zdravljenje raka materničnega vratu z ohranitvijo rodne sposobnosti – novi standard zdravljenja
 Aleksandar Stefanović 515
- 4.3 PARP inhibitors in ovarian cancer: current status and future prospects**
Inhibitorji PARP pri raku jajčnikov: sedanjost in prihodnost
 Anes Pašić, Semir Bešlija, Timur Cerić, Elma Kapisazović, Emir Sokolović 518
- 4.4 Diagnosis and treatment of borderline ovarian tumors**
Diagnoza in zdravljenje mejno malignih tumorjev jajčnikov
 Ingrid Marton 524
- 4.5 The value of personalized healthcare in oncology – the future is now**
Vloga personaliziranega zdravstvenega varstva v onkologiji – prihodnost je zdaj
 Vladimir Todorović 530
- 4.6 Abandoning radical hysterectomy: when and why?**
Opustitev radikalne histerektomije: kdaj in zakaj?
 Goran Dimitrov 533
- 4.7 Ali rak jajčnika vznikne v jajcevodu? Vloga preventivne adneksektomije in naše izkušnje**
Does ovarian cancer start in the fallopian tubes? Possible implications for preventive adnexal removal and our experience
 Sebastjan Merlo 541
- 4.8 Sentinel lymph node biopsy in locally advanced cervical cancer: results from a prospective, single-centre study**
Klinični pomen določanja varovalne bezgavke pri raku materničnega vratu v stadiju IA2–IIA1
 Ante Ćorušić, Pavao Planinić 545
- 4.9 Colposcopy quality control**
Nadzor kakovosti kolposkopije
 Deni Karelović, Ana Bego, Irena Perić, Martina Šunj 550
- 4.10 Poziv Svetovne zdravstvene organizacije k eliminaciji raka materničnega vratu**
World Health Organisation strategy for the elimination of cervical cancer
 Urška Ivanuš 555
- 4.11 Konservativno zdravljenje raka telesa maternice**
World Health Organisation strategy for the elimination of cervical cancer
 Andreja Gornjec 563
- 4.12 Učinek celostne rehabilitacije bolnic po raku dojke v Termah Dobrna**
The effect of comprehensive rehabilitation of patients after breast cancer
 Annemary Kotnik, Lidija Plaskan, Marija Ocvirk, Ana Murko 567
- 4.13 Izhodi operativnega zdravljenja karcinoma materničnega vratu v obdobju med 2007 in 2016 na KO za ginekologijo UKC Ljubljana**
Outcomes after surgical treatment of early cervical carcinoma between 2007 and 2016 at the Department of Gynecology, UMC Ljubljana
 Luka Kovač, Branko Cvjetičanin, Matija Barbič, Špela Smrkolj, Leon Meglič, Sašo Kostoski, Borut Kobal 581

- 4.14 Diagnostika in zdravljenje gestacijske trofoblastne bolezni**
Diagnosis and management of gestational trophoblastic disease
Nina Kovačević 587
- 4.15 Uporaba metabolomike pri odkrivanju novih tumorskih označevalcev pri ginekoloških rakih**
Use of metabolomics in search for new tumour markers in gynaecological cancers
Nejc Kozar 592
- 4.16 Celularni angiofibrom vulve – prikaz primera**
Cellular angiofibroma vulvae – a case report
Alja Hladen, Boštjan Lovšin 600
- 4.17 Detekcija displazije materničnega vratu z metodo barvanja membranskih folatnih receptorjev**
The detection of cervical dysplasia using a folate receptor-mediated staining agent
Luka Roškar, Nataša Borko Tavželj 604
- 4.18 Rak jajčnikov in intraperitonealna kemoterapija**
Ovarian cancer and intraperitoneal chemotherapy
Erik Škof, Sonja Bebar 607
- 4.19 Pregled dejavnosti v kolposkopski ambulanti SB Nova Gorica – nadzor kakovosti dela v skladu s kriteriji Evropskega združenja za kolposkopijo**
Overview of colposcopic practice at Nova Gorica General Hospital– quality control according to standards of the European Federation for Colposcopy
Alenka Zavrtnik Čelan, Jure Klanjšček 610
- 4.20 Vloga citologije pri zgodnjem odkrivanju predrakavih sprememb in raka na materničnem vratu v Sloveniji**
The role of cytology in cervical cancer screening in Slovenia
Alenka Repše Fokter 615
- 4.21 Onkološki in reproduktivni izidi po radikalni vaginalni trahelektomiji z laparoskopsko medenično limfadenektomijo; rezultati slovenskega terciarnega centra**
Oncologic and reproductive outcomes after radical vaginal trachelectomy with pelvic lymphadenectomy; results from the Slovenian tertiary center
Borut Kobač, Luka Kovač, Branko Cvjetičanin, Leon Meglič 621
- 4.22 Cepljenje proti HPV**
HPV vaccination
Andraž Dovnik 626
- 4.23 Morselacija tumorjev maternice – novosti na področju obravnave solidnih tumorjev maternice in priporočil za morselacijo**
Morcellation of uterine tumors – updates on solid uterine tumors preoperative approach and recommendations for morcellation
Maja Pakiž, Urša Lužovec 630
- 5 GENETIKA V GINEKOLOGIJI IN PORODNIŠTVU**
GENETICS IN GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS
- 5.1 Genetic testing in ovarian cancer – clinical implications and technical limitations**
Genetsko testiranje pri raku jajčnikov: klinična uporaba in tehnične omejitve
Ana Krivokuća 640
- 5.2 Sodoben pristop k prenatalni genetski diagnostiki**
Contemporary approach to prenatal genetic diagnostics
Luca Lovrečič 647

<p>5.3 Genetsko svetovanje v ginekologiji in porodništvu <i>Genetic counseling in gynecology and obstetrics</i> Andreja Golub 654</p> <p>5.4 Predimplantacijsko genetsko testiranje <i>Preimplantation genetic testing</i> Marija Volk 658</p> <p>5.5 Določanje nukleotidnega zaporedja odsekov DNA v ginekološki onkologiji z naslednjo generacijo sekvenciranja <i>Determination of DNA nucleotide variations in gynecological oncology with next-generation sequencing</i> Špela Stangler Herodež 663</p> <p>5.6 Ethical aspects of prenatal DNA testing <i>Etični vidiki prenatalnega testiranja DNK</i> Rajko Fureš, Žana Stanič, Jadranka Šanjug, Sanja Malinac Malojčić, Vesna Borgudan, Dora Fureš 670</p>	<p>6.3 Ethical aspects of reconstructive and aesthetics procedures in gynecology <i>Etični vidiki rekonstruktivnih in estetskih posegov v ginekologiji</i> Ivan Fistonič, Nikola Fistonič 685</p> <p>6.4 Prenova specializacije iz ginekologije in porodništva – pogled specializantov <i>Reform of residency in Gynecology and Obstetrics – the residents' perspective</i> Sara Vodopivec, Mateja Lasič Pecev, Jure Klanjšček, Luka Kovač, Primož Ciglar, Boštjan Pirš, Urša Lužovec, Eva Skuk, Staša Mudrovčič, Ivana Paljk Likar, Mateja Sladič, Rok Šumak, Lea Bombač Tavčar 689</p> <p>6.5 Pregled preteklih in aktualnih aktivnosti Sekcije specializantov ginekologije in porodništva pri SZD – SATOG <i>Past and current activities of the Slovenian Association of Residents in Obstetrics and Gynecology – SATOG</i> Sara Vodopivec, Mateja Lasič Pecev, Jure Klanjšček, Marijana Vidmar Šimic, Sonja Lepoša Korenjak, Kristina Drusany Starič, Vesna Fabjan Vodušek, Gorazd Kavšek . . 696</p> <p>6.6 Prenova učnega načrta specializacije iz ginekologije in porodništva v skladu z evropskimi zahtevami usposabljanja <i>Reform of the residency curriculum in obstetrics and gynecology in accordance with the European Training Requirements</i> Jure Klanjšček 703</p> <p>6.7 Pomen in vloga simulacijskega učenja v času specializacije iz ginekologije in porodništva <i>The significance and role of simulation-based learning in OB-GYN trainees</i> David Lukanović, Katja Jakopič Maček, Vesna Paver Eržen, Lili Steblovnik, Luka Kovač 706</p>
--	--

<p>6 INTERDISCIPLINARNE TEME S PODROČJA GINEKOLOGIJE IN PORODNIŠTVA <i>INTERDISCIPLINARY TOPICS IN</i> <i>GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS</i></p>	
<p>6.1 Caesarean section: short and long-term legal, deontological and health consequences <i>Carski rez: kratkoročne in dolgoročne pravne, deontološke in zdravstvene posledice</i> Dubravko Habek, Ana Luetič 676</p> <p>6.2 Etika v ginekološki onkologiji <i>Ethics in Gynecologic Oncology</i> Branko Cvjetičanin, Borut Kobal 681</p>	

- 6.8 Sodobni operativni pristop v ginekološki kirurgiji kot izziv fizioterapevta**
A modern surgical approach in gynecological surgery as a challenge for physiotherapists
 Božena Primožič 712
- 6.9 Preventivna vloga telesne dejavnosti v pomenopavznem obdobju pri simptomih menopavze in obolevnosti**
The preventive role of physical activity in postmenopause in menopause-related symptoms and morbidity
 Darija Ščepanović, Ivana Hrvatina 718
- 6.10 Pretrganje prikrivanih prsnih vsadkov kot razlog za kronično sistemsko vnetno dogajanje, ki se je končalo z večorgansko odpovedjo – prikaz primera**
Hidden breast implants rupture as a cause for chronic systemic inflammatory diseases resulting in a multiorgan failure – a case report
 Andrej Čretnik, Vida Gavrić Lovrec 723
- 7.3 Zdravstvena obravnava bolnice z endometriozo na Kliničnem oddelku za reprodukcijo**
Nursing care of patients with endometriosis at the Department of Human Reproduction
 Tatjana Lončar 742
- 7.4 Digitalizacija v babištvo**
Digitization in midwifery
 Rosemarie Franc 747
- 7.5 Vloga zdravstvene in babilške nege pri prekinitvah nosečnosti iz medicinskih razlogov**
The role of nursing and midwifery care in termination of pregnancy for medical reasons
 Severina Rek, Jasenka Polančec, Nataša Jeršin 756
- 7.6 Zdravstvena nega pacientk po vulvektomiji**
Postoperative nursing care after vulvectomy
 Anita Jelar, Ana Kokalj, Sašo Kostoski, David Lukanović 759

7

POSEBNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE V GINEKOLOGIJI IN PERINATOLOGIJI

NURSING AND MIDWIFERY SPECIFICS IN GYNAECOLOGY AND PERINATOLOGY

- 7.1 Neonatalni abstenenčni sindrom**
Neonatal abstinence syndrome
 Jelka Kolaković, Jana Stermecki 730
- 7.2 Paliativna oskrba na Oddelku za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk Univerzitetnega kliničnega centra Maribor**
Palliative care at the Department of Gynecologic Oncology and Breast Oncology of the University Medical Centre Maribor
 Nadja Lubajnshek 736

Beseda urednikov

Editorial

Združenje ginekologov in porodničarjev Slovenije je spomladi 2020 nameravalo organizirati 6. kongres slovenskih ginekologov in porodničarjev z mednarodno udeležbo, na katerem bi pregledali strokovne in organizacijske novosti ter zadnje dosežke na znanstvenoraziskovalnem področju svoje strokovne dejavnosti. Žal je epidemija covid-19, ki je z vso silo prizadela Slovenijo, Evropo in velik del preostalega sveta v zgodnji pomladi istega leta, organizatorjem popolnoma prekrizala načrte, zaradi česar so bili prisiljeni kongres tik pred njegovo izvedbo odpovedati in ga prestaviti za nedoločen čas. Medtem so domači in mednarodno priznani strokovnjaki že začeli pripravljati predstavitve svojih dosežkov, ki bi jih naj prikazali na tem kongresu. Zato sva se organizatorja kongresa odločila, da avtorje pozoveva, da pripravijo predstavitev svojih najnovejših dosežkov v obliki poglavij, ki bi jih združili v obliki znanstvene monografije, ki bi predstavljala aktualen pregled s področja najnovejših dosežkov ginekologije in perinatologije tik pred pojavom epidemije covid-19. Odločitev se je kasneje izkazala za pravilno, saj je zdaj, več kot eno leto po začetku epidemije, že popolnoma jasno, da tudi na področju ginekologije in perinatologije nič več ne bo tako, kot je bilo pred pojavom in razširjenjem virusa SARS-CoV-19.

Akademski dialog in sodelovanje sta gonilo našega strokovnega razvoja in temeljno poslanstvo zdravniškega poklica. Že davno smo spoznali, da je obveza stalnica zdravniškega dela stalno strokovno medicinsko izobraževanje in izpopolnjevanje našega znanja. Učenje ob knjigi je enako pomembno kot izmenjava izkušenj na strokovnih srečanjih in pri kliničnem delu. Komunikacija nas bogati z novimi spoznanji in znanji. Naša zaveza je iskanje strokovne doslednosti in zavzetosti ter znanstvene odličnosti. Domače znanje, okrepljeno z mednarodnim sodelovanjem, bo omogočilo strokovni napredek, in

kot je dejal kitajski filozof Konfucij 500 let pr. n. št. »Z izobraževanjem si lepšamo svoj lastni jaz. Brez sramu se učimo in sprašujemo! Vprašanja in raziskovanja so korenine znanja, mišljenje in razmišljanje pa sta pot do njega!«

Monografija predstavlja izkušnje o strokovnih dosežkih, analizo težav v organizaciji našega dela in nakazuje skupno strategijo razvoja naše dejavnosti. Izkazuje, da je stalen strokovni razvoj prednostna vrednota našega življenja in naše skrbi za boljšo zdravstveno oskrbo naših bolnic.

Prispevki ne obravnavajo samo bazične ginekologije, kar potrjuje dejstvo, da se medicina, ki se sicer vse bolj subspecializira po posameznih področjih, istočasno kot po nekakšnem mehanizmu povratne zveze reintegrira in postaja danes njena interdisciplinarnost večja kot kdaj koli prej. To je posledica neusahljivega razvoja novih tehnologij v diagnostičnih postopkih kakor tudi v novih načinih zdravljenja. Naše bolnice bomo zmogli dosledno obravnavati le tedaj, če bomo poznali vse fiziološke procese tega obdobja in pravočasno prepoznali tista stanja, ki odstopajo od normalnih procesov staranja.

Prepričani smo, da bo monografija dragocen pripomoček za naše prihodnje delo, ki se sooča z izzivi hitrega prilagajanja novim odkritjem v stroki in potrebnim prenosom sodobnih tehnologij v vsakdanjo klinično prakso našega dela.

273 domačih in tujih avtorjev se je vabilu zelo pozitivno odzvalo, kar je omogočilo, da je nastala znanstvena monografija z naslovom *Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020*, ki obsega strokovne prispevke avtorjev s celotnega slovenskega področja in priznanih strokovnjakov iz tujine.

Monografija je razdeljena na sedem poglavij. Prvo poglavje obsega 34 prispevkov s področja perinatologije, ki zajemajo najnovejša spoznanja prenatalne diagnostike,

preventive v nosečnosti, obravnavo nekaterih kroničnih bolezni v nosečnosti in več prispevkov s področja carskih rezov ter morebitnih posledic le-teh. Drugo poglavje s področja splošne ginekologije in uroginekologije v 41 prispevkih prikazuje novosti operativnega zdravljenja različnih benignih stanj in bolezni ter vlogo laserskega zdravljenja. Dodana so tudi najnovejša slovenska priporočila na področju obravnave menopavze in nujne kontracepcije ter prispevki o obravnavi tako mladostnic kot žensk v pomenopavznem obdobju. Tretje poglavje obsega prispevke s področja reproduktivne medicine, kjer so v 24 prispevkih zajeta področja oploditve z biomedicinsko pomočjo, kirurško zdravljenje neplodnosti in kontracepcija. Četrto poglavje Ginekološka onkologija prav tako obsega 23 prispevkov, ki prikazujejo predvsem nove, manj radikalne načine kirurškega zdravljenja, pa tudi nekaj novosti na področju diagnostike in systemskega zdravljenja ginekoloških rakov in raka dojke. Peto poglavje vsebuje šest prispevkov s področja genetike v ginekologiji in porodništvu, ki je v sodobni obravnavi žensk nepogrešljiva predvsem v perinatologiji in onkologiji. Šesto poglavje z naslovom Interdisciplinarne teme vsebuje deset prispevkov o etičnih in drugih dilemah, ki se porajajo hkrati z novimi in drugačnimi načini obravnave ter zdravljenja žensk. V njem so specializanti predstavili prenovljen potek specializacije iz ginekologije in porodništva; v ta del je umeščena tudi fizioterapija ter pomen telesne dejavnosti. Sedmo poglavje vsebuje šest prispevkov s področja zdravstvene in babiške nege, pri čemer gre za pomemben korak k aktivnemu sodelovanju zdravstvene nege na področju obravnave žensk v ginekologiji in porodništvu.

Vse prispevke so kritično pregledali člani uredniškega odbora Darja Arko, Andraž Dovnik, Vida Gavrić Lovrec, Ksenija Geršak, Nina Jančar, Gorazd Kavšek, Jure Knez,

Borut Kobal, Vilma Kovač, Adolf Lukanović, Leon Meglič, Faris Mujezinović, Maja Pakiž, Bojana Pinter, Tanja Premru Sršen, Špela Smrkolj, Monika Sobočan, Špela Stangler Herodež, Andrej Vogler in Eda Vrtačnik Bokal, ki sva jim iskreno hvaležna.

S strani uredniškega odbora že pregledane in nato s strani avtorjev popravljene verzije prispevkov sta prejela v recenzijo mednarodno priznana strokovnjaka Elko Borko in Stelio Rakar, ki sta dodatno kritično ocenila vse prispevke in podala avtorjem dodatna dragocena navodila za njihovo izboljšanje, kar daje publikaciji dodatno težo in kakovost in za kar sva obema recenzentoma, spoštovanima učiteljema, globoko hvaležna.

Tako pripravljena poglavja sta lektorirali Urška Jodl Skalicky in Urška Antonič, ki sta poskrbeli za pravilno uporabo tako slovenskega kot angleškega jezika ter zagotovili visoko kakovost tudi na jezikovnem področju. Za njun trud sva jima neizmerno hvaležna.

Nejc Kozar je opravil obsežno in zahtevno delo tehničnega urednika ter pripravo besedil za oblikovanje, za kar si zasluži najino srčno zahvalo in pohvalo.

Zahtevno oblikovanje rokopisov je spretno in popolno, kot vedno, opravil Dušan Pogačar, ki sva mu hvaležna tudi za takojšnjo odzivnost in vse dopolnitve ter korekcije, ki so pri tako obsežnem gradivu neizbežne.

Bogata vsebina monografije bo zagotovo koristno branje za vse zdravnike in druge zdravstvene delavce, ki delajo na področju ginekologije in perinatologije, pa tudi za študente medicine in širšo strokovno javnost.

Iztok Takač in Adolf Lukanović

In spring 2020 the Slovenian Association of Gynecologists and Obstetricians planned to organize the 6th Congress of Slovenian Gynecologists and Obstetricians with international participation to review professional and organizational novelties as well as the latest achievements in the field of scientific research. Unfortunately, the COVID-19 epidemic in Slovenia, Europe and in large portion of the rest of the world forced the organizers to cancel the congress just prior to its execution and postpone it for an indefinite period of time. Meanwhile, domestic and internationally acclaimed experts started to prepare the presentations of their achievements to display at the mentioned congress. Therefore, we decided to invite the authors to prepare their presentation in the form of chapters for the publication of a scientific monograph which would represent a current review of the latest achievements in gynecology and perinatology just before the onset of the COVID-19 epidemic. The decision proved to be the right decision, as it is now perfectly clear, more than a year after the onset of the epidemic, that nothing will ever be the same in the field of gynecology and perinatology.

Academic discussions and cooperation are the driving force of our professional development and ultimate mission of the medical profession. Long ago have we realized that continuous medical training and improvement of skills is a permanent commitment. Learning from textbooks is equally important as exchange of experience at professional meetings and clinical work. Communication expands our knowledge and expertise. Our commitment is to search for professional consistency and engagement as well as scientific excellence. Domestic knowledge and international cooperation will enable professional progress and as the Chinese philosopher Confucius put it 500 years BC: »By educating ourselves, we adorn ourselves. Learn and ask

without shame! Questions and research are the roots of knowledge and our opinions and reflections are the route to it!«

The monograph represents the experiences and professional achievements, analysis of problem concerning the organization of our work and suggests our common strategy of developing our professional activities. It demonstrates that continuous professional development is a priority in our life and our concern for a better medical care of our patients. The included articles discuss more than basic gynecology, proving the fact that medicine which increasingly subspecializes in individual areas at the same time follows the feedback mechanism to reintegrate. Today, its interdisciplinarity is becoming larger than ever due to endless progress of new technologies in diagnostic procedures as well as new methods/manners of treatment. We will be able to provide consistency in treatment of our patients only when being familiar with all the physiological processes of this period and identify the conditions deviating from the normal aging processes.

We are convinced the monograph will be a valuable aid for our future work facing the challenges of fast adjustment to new discoveries in the field and necessary transfer of modern technologies into our everyday clinical practice.

273 domestic and foreign authors responded positively to the invitation, which enabled the creation of the scientific monograph entitled *A State-Of-The-Art 2020 Review on Obstetrics and Gynecology in the Pre-Covid-19 Era* including scientific articles from Slovenia and acknowledged experts abroad.

The monograph is divided into seven chapters. The first chapter includes 34 papers covering the field of perinatology and the latest findings in prenatal diagnostics, prevention during pregnancy, treatment of certain chronic diseases

in pregnancy, as well as papers on the cesarean section and the potential consequences of this procedure. The second chapter is dedicated to general gynecology and urogynecology and demonstrates through 41 papers the novelties of surgically treating different benign conditions and diseases as well as the role of laser treatment. The latest Slovenian recommendations on treating the menopause and using emergency contraception as well as papers on treating adolescents and women in postmenopausal period have also been added to the chapter. The third chapter includes 24 papers in the field of reproductive medicine, from ART procedures and surgical treatment of infertility to contraception. The fourth chapter entitled Gynecologic Oncology also includes 23 papers demonstrating new and less radical surgical treating methods and a few novelties in diagnostics and systemic treatment of gynecologic and breast cancer. The fifth chapter includes 6 papers covering the field of genetics in gynecology and obstetrics, which is in modern treatment of women indispensable, especially in perinatology and oncology. The sixth chapter entitled Interdisciplinary topics includes 10 papers on ethical and other dilemmas emerging with new and different methods of managing and treating women. In this chapter, a renewed course of residency in gynecology and obstetrics, also including physical therapy and the importance of physical activity, is presented by the residents. The seventh chapter includes 6 papers discussing nursing and midwifery and the important step made towards an active participation of nursing care in treating women in gynecology and obstetrics.

All contribution were critically reviewed by the members of the editorial board Darja Arko, Andraž Dovnik, Vida Gavrić Lovrec, Ksenija Geršak, Nina Jančar, Gorazd Kavšek, Jure Knez, Borut Kobal, Vilma Kovač, Adolf

Lukanović, Leon Meglič, Faris Mujezinović, Maja Pakiž, Bojana Pinter, Tanja Premru Sršen, Špela Smrkoj, Monika Sobočan, Špela Stangler Herodež, Andrej Vogler and Eda Vrtačnik Bokal, to whom we would like to express our gratitude. Reviewed by the editorial board and corrected by the authors, the contributions were reviewed by the internationally acclaimed experts Elko Borko and Stelio Rakar, who additionally critically assessed the contributions and provided the authors with valuable instructions for improvement, thus giving the publication additional weight and quality. We are deeply appreciative and grateful to our respected teachers for their effort.

Each chapter of the monograph was proofread by Urška Jodl Skalicky and Urška Antonič to ensure linguistic accuracy and quality both in the Slovene and English language. We would like to thank them for their engagement.

Nejc Kozar performed an extensive and demanding task of a technical editor responsible for textual design and deserves our acknowledgement and appreciation.

Dušan Pogačar formatted the manuscripts which was as always demanding and required immediate feedback, adjustments and corrections as an inevitable part of such comprehensive material.

The content-rich monograph will certainly be a reading worthwhile material for the physicians and other healthcare professionals working in the field of gynecology and perinatology as well as for students of medicine and professional public.

Iztok Takač in Adolf Lukanović

Recenzija

Review

Pred vami je strokovna znanstvena monografija z naslovom *Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020*, ki sta jo izdali obe slovenski medicinski fakulteti. Urednika, oba priznana strokovnjaka na področju ginekologije in z dolgoletnimi, bogatimi izkušnjami na uredniškem področju, sta v publikacijo vključila strokovne prispevke avtorjev s celotnega slovenskega področja in priznane strokovnjake iz tujine, predvsem s področja nekdanje Jugoslavije.

Koncept monografije je smiselno razdeljen v sedem strokovnih področjih. V prvem delu je zajetih 34 izbranih poglavij s področja perinatologije, ki zajemajo najnovejša spoznanja prenatalne diagnostike, preventive v nosečnosti, obravnavo nekaterih kroničnih boleznih v nosečnosti in več prispevkov s področja carskih rezov ter morebitnih posledic le-teh. Sledi najobsežnejši sklop Splošna ginekologija in uroginekologija s 41 prispevki, v katerem so predstavljene novosti operativnega zdravljenja različnih benignih stanj in boleznih, dva prispevka o potencialni vlogi laserske terapije. Vključena so tudi najnovejša Slovenska priporočila na področju obravnave menopavze in nujne kontracepcije ter prispevki o obravnavi tako mladostnic kot žensk v pomenopavznem obdobju. V nadaljevanju se bralec seznani z novostmi na področju reproduktivne medicine, kjer so v 24 prispevkih zajeta področja oploditve z biomedicinsko pomočjo, kirurško zdravljenje neplodnosti in kontracepcija. Poglavje Ginekološka onkologija, ki sledi, bralcu v 23 prispevkih predstavi predvsem nove, manj obsežne načine kirurškega zdravljenja, pa tudi nekaj novosti na področju diagnostike in sistemskega zdravljenja ginekoloških rakov in raka dojke. Vsa navedena poglavja vsebujejo več zanimivih prikazov primerov, ki so poučni za širšo strokovno javnost. Urednika sta se odločila za samostojno poglavje o Genetiki

v ginekologiji in porodništvu, ki je v sodobni obravnavi žensk nepogrešljiva predvsem v perinatologiji in onkologiji. V sklopu Interdisciplinarne teme so obravnavane etične dileme, ki se porajajo hkrati z novimi in/ali drugačnimi načini obravnave ter zdravljenja žensk. Pohvalno je, da sta urednika v tem delu dala prostor tudi specializantom, da predstavijo prenovljen potek specializacije iz ginekologije in porodništva in v ta del umestila tudi fizioterapijo ter pomen telesne dejavnosti. Monografijo zaključujejo teme s področja zdravstvene in babiške nege, sicer v manjšem obsegu, vendar gre za pomemben korak k aktivnemu sodelovanju zdravstvene nege na področju obravnave žensk v ginekologiji in porodništvu.

Monografija je urejena uravnoteženo, sistematično, prispevki 273 avtorjev so napisani na visoki strokovni ravni; vse so kritično pregledali recenzenti, ki so strokovnjaki za svoja področja, kar daje publikaciji dodatno težo in kakovost.

Bogata vsebina monografije bo zagotovo koristno branje za vse zdravnike in ostale zdravstvene delavce, ki delajo na področju ginekologije in porodništva, pa tudi za širšo strokovno javnost.

Knjiga *Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020* je lahko upravičeno v ponos slovenski ginekologiji in porodništvu ter slovenski medicini nasploh, zato ob njeni izdaji iskreno čestitam urednikoma in avtorjem.

Prof. dr. Stelio Rakar, dr. med., v. svet.
Ljubljana, april 2021

The scientific monograph entitled *A State-Of-The-Art 2020 Review on Obstetrics and Gynecology in the Pre-Covid-19 Era* was published by both Slovenian medical faculties. The editors, both acknowledged experts in the field of gynecology and years of experience in editing, have included articles by authors from Slovenia and experts from abroad, especially from the former Yugoslavia.

The concept of the monograph is divided into seven fields of expertise. The first chapter includes 34 selected chapters covering the field of perinatology and the latest findings in prenatal diagnostics, prevention during pregnancy, treatment of certain chronic diseases in pregnancy, as well as papers on the cesarean section and the potential consequences of this procedure. It is followed by the most comprehensive set dedicated to general gynecology and urogynecology with 41 papers presenting the novelties of surgically treating different benign conditions and diseases and two papers on the potential role of laser treatment. The latest Slovenian recommendations on treating the menopause and using emergency contraception as well as papers on treating adolescents and women in postmenopausal period have also been added to the chapter. The third chapter includes 24 papers in the field of reproductive medicine, from ART procedures and surgical treatment of infertility to contraception. The fourth chapter entitled Gynecologic Oncology includes 23 papers demonstrating new and less radical surgical treating methods and a few novelties in diagnostics and systemic treatment of gynecologic and breast cancer. All the mentioned chapters include several interesting and educational case reports for the professional public. The editors have decided for an independent chapter on genetics in gynecology and obstetrics, which is in modern treatment of women indispensable, especially

in perinatology and oncology. The sixth chapter entitled Interdisciplinary topics includes 10 papers on ethical dilemmas emerging with new and different methods of managing and treating women. It is commendable that the editors have also given way to residents to present the renewed course of residency in gynecology and obstetrics, as well as physical therapy and the importance of physical activity. The monograph is concluded with topics from the field of nursing and midwifery and the important step made towards an active participation of nursing care in treating women in gynecology and obstetrics. The monograph's content is well-balanced and systematic as well as written at a highly professional level. It was critically reviewed by all the reviewers, all experts in a specific field, adding additional quality and weight to the publication.

The content-rich monograph will certainly be a reading worthwhile material for the physicians and other healthcare professionals working in the field of gynecology and perinatology as well as for students of medicine and professional public.

The book *A State-Of-The-Art 2020 Review on Obstetrics and Gynecology in the Pre-Covid-19 Era* is right recognized as a piece of writing that the Slovenian gynecologist and obstetricians as well as Slovenian medical circle can be proud of, therefore I extend my congratulations to the editors and the authors.

Prof. Stelio Rakar, MD, PhD, Senior Adviser.
Ljubljana, April 2021

Recenzija

Review

S popolnoma novim, hvale in posnemanja vrednim pristopom je Združenje ginekologov in porodničarjev Slovenije pripravilo novo, obsežno strokovno publikacijo z naslovom »Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020«. Ob svojem predvidenem šestem kongresu se je vodstvo združenja namreč odločilo, da namesto običajnega zbornika referatov, posterjev in drugih podobnih kongresnih prispevkov, poleg vsiljive kopice reklamnih objav, pripravi izbor novosti na strokovnem področju ginekologije, perinatologije in reproduktivne medicine v obliki strokovne monografije.

Publikacija tudi ni ponovna, razširjena in posodobljena oblika učbenika »Ginekologija in perinatologija«, ki ga je izdala Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru leta 2016 in je bilo delo obeh slovenskih medicinskih fakultet, namenjeno študentom in drugim postdiplomskim izvajalcem zdravstvenega varstva na Slovenskem ter ustvarjanju enotne doktrine na področju zdravstvenega varstva žensk, kot je to ustaljena navada pri izdaji učbenikov, ki se mnogokrat odlikujejo s številnimi serijskimi izdajami skozi vrsto let.

Tako po skrbnem pregledu ugotavljamo, da gre za novo obliko predstavitve številnih novosti, ki jih je naša ginekološko-porodniška strokovna skupnost dosegla s svojim raziskovalnim delom ali jih je prevzela iz svetovne literature in jih v zadnjih desetih letih uveljavila v vsakodnevem rutinskem delu.

Prav zaradi številnih novosti na širokem strokovnem področju zdravstvenega varstva žensk v zadnjem desetletju, ki jih predstavlja publikacija, jo lahko uvrstimo v skupino strokovno-znanstvenih monografij. Hkrati je publikacija tudi nujno dopolnilo že omenjenemu skupnemu slovenskemu učbeniku »Ginekologija in perinatologija«.

Vsebina te zanimive in za bralca poučne monografije »Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020« je tako razdeljena v sedem delov, ki sta jih glavna snovalca in urednika izbrala za objavo. Oba glavna urednika prof. dr. Adolf Lukanović, dr. med., in prof. dr. Iztok Takač, dr. med., imata obsežne in bogate izkušnje pri pripravi strokovnih besedil ter izdaji strokovnih knjig tako v klasični kakor tudi v spletni obliki. Ob zapisani ugotovitvi je treba dodati, da so vsi prispevki prestali strogo strokovno recenzijo, ki so jo opravili izbrani strokovnjaki iz vrst Združenja za ginekologijo in perinatologijo Slovenskega zdravniškega društva ter tudi ugledni tuji strokovnjaki. Posebno pohvalo si zasluži tehnični urednik asist. dr. Nejc Kozar, dr. med., ki je poskrbel za oblikovno všečno in enotno oblikovanje posameznih strokovnih poglavij.

Poglavja so zbrana po številu novosti. Prvo je poglavje s področja perinatologije, sledijo poglavja splošne ginekologije z uroginekologijo, reproduktivne medicine, ginekološke onkologije, genetike v ginekologiji in perinatologiji, interdisciplinarne dejavnosti (teme) in na koncu poglavje, ki obravnava področja zdravstvene nege.

Poleg vsega je treba ponovno poudariti, da je »Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020« redki in izjemni prispevek k skupni slovenski medicinski doktrini na področju zdravstvenega varstva žensk. Prispevki so skladni z znanstveno ugotovljenimi spoznanji in dosežki v globalni strokovni javnosti.

Verjetno je področje perinatologije med najpomembnejšimi in najbolj potrebno skrbne ter stalne obravnave, saj je od tega odvisna usoda številnih žensk in otrok, posebno zaradi odmikanja prve in naslednjih nosečnosti v poznejša leta. V tem poglavju je skupno 34 prispevkov. Od tega je dobra polovica namenjenih opisu

novosti v perinatologiji, v drugi polovici pa so prikazani sodobni pristopi k reševanju zdravstvenih težav s tega področja. V prvo skupino tako lahko uvrstimo nekaj izjemnih prispevkov, ki zaslužijo posebno pozornost. Mednje sodi poglavje o indukciji poroda, v kateri avtorji podajajo mnenje o nujnem sprejetju nacionalnih priporočil za indukcijo poroda in podajajo oceno sodobnih postopkov za indukcijo. Prav tako je izdelan nov seznam za presejalne teste med nosečnostjo zaradi odkrivanja in izvajanja čedalje večjega števila novih preiskav za ugotavljanje morebitnih kromosomskih nepravilnosti. Zanimiv je tudi nov pogled na maternalno umrljivost, ki je pri nas pod evropskim povprečjem, vendar je povezana s patologijo, ki zahteva novejšo in bolj izdelano diagnostično-terapevtsko ukrepanje. Popolnoma nov je vidik preprečevanja okužb s streptokoki skupine B, lajšanja bolečin in številne druge novosti, ki kažejo na dejstvo, da se ustaljena dognanja zaradi napredka medicinske znanosti izredno hitro spreminjajo in jih je treba uskladiti z verodostojnimi novostmi, ki so nastale na področju perinatologije.

To poglavje je pridobilo veljavo tudi s tem, da je vsebinsko obogateno s petimi prispevki tujih, uveljavljenih strokovnjakov iz sosednjih držav Hrvaške, Italije, Avstrije in celo iz Velike Britanije.

Druga skupina prispevkov zajema področja splošne ginekologije in ginekološke urologije. V tej skupini je 41 prispevkov in med njimi je veliko novosti, ki so se uveljavile v zadnjem času. V teh prispevkih je vodilo, kot je zapisal vodilni zdravnik iz Gradca, da je kirurgija umetnost in da je osnovna naloga zdravstvenih delavcev odprava operativnih zapletov ter da je za pacienta treba skrbeti ves čas: pred, med in po operaciji. V tem poglavju je zajetih nekaj novih operativnih možnosti, kot na primer vedno bolj prisotna

robotska operativa, izpopolnjene laparoskopske tehnike, lasersko zdravljenje in novi pristopi k estetski ginekološki kirurgiji. Prikazani so nekoliko bolj zadržani pogledi na zdravljenje urinske inkontinence z različnimi mrežicami ter reševanje teh težav in zdrsov rodil z laparoskopskimi posegi. V tem delu je prispevek naših strokovnjakov popolnoma primerljiv s prispevki tujih specialistov.

Prispevki s področja reproduktivne medicine se odlikujejo po številnih novostih, saj je iz dosedanjih objav v mednarodnih znanstveno-strokovnih časopisih znano, da so naši centri, ki izvajajo postopke oploditve z biomedicinsko pomočjo (OBMP), na svetovno primerljivi ravni, saj izvajajo in raziskujejo nove pristope pri zamrzovanju zarodkov, hranjenju genetskega materiala, retransplantaciji jajčnikov in drugih genetskih snovi ter na področju novih poti kontracepcije. Popolnoma umestna je zapisana ugotovitev, da se moramo kljub izvajanju in možnostim različnih oblik OBMP zavedati, da je verjetnost zanositve le neznatno večja, kot je fekundabilnost plodnega para.

Ginekološka onkologija je področje, ki predvsem zaradi pogosto fatalnega zaključka še vedno zavzema pomembno mesto v zdravstvenem varstvu žensk. Prav zato je v tem delu največji delež prispevkov tujih strokovnjakov iz Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Severne Makedonije in Črne gore. Seveda pa so v popolnoma enakem, strokovno zanimivem in z novejšimi trendi opremljenem slogu tudi prispevki slovenskih strokovnjakov z Ginekološke klinike v Ljubljani, Maribora in Onkološkega inštituta. Prispevki opisujejo novejšo in sodobnejšo postopke v kolposkopski diagnostiki, določanju označevalcev malignih obolenj, nove pristope pri operativnem zdravljenju ginekoloških obolenj od konservativnega pristopa z ohranjanjem plodne sposobnosti bolnic (vaginalna trahelektomija

z laparoskopsko limfadenektomijo) do napredka v konservativnem zdravljenju gestacijske trofoblastne bolezni, ki je danes povsem ozdravljivo obolenje, in do novih priporočil pri tehnikah identifikacije varovalne bezgavke in razrezanja (morselizaciji) tumorjev maternice.

Za bolj poglobljene raziskovalce genetskih novosti in dosežkov na tem in sorodnih področjih je v monografiji šest prispevkov, ki nam predstavijo današnje možnosti pri diagnostiki malignih obolenj, genetskih in metaboličnih bolezni, ki se ugotavljajo pred in po porodu ter druge zanimivosti s tega posebnega področja.

Glede dveh preostalih sklopov prispevkov, zbranih v poglavjih o interdisciplinarnih temah in posebnostih zdravstvene nege, naj omenim, da sta zanimiva, vendar bi bilo morda bolj primerno, če bi se ti prispevki objavili v kakšni drugi publikaciji.

Odločitev, da se objavijo pomembne znanstvene in strokovne novosti s področja ginekologije in perinatologije v obliki znanstvene monografije, je hvalevredno in pogumno dejanje. Naše zdravstvo je s tem pridobilo pomembno strokovno delo, ki bo samo zase dokaz, da naše zdravstveno varstvo žensk sledi vsem spremembam in novostim, s katerimi se spopada tudi širša evropska in celo svetovna zdravstvena skupnost.

Glavna urednika sta v izbor uvrstila prispevke 273 zdravstvenih delavcev, ki so v veliki večini napisali novosti, ki so se izoblikovale v svetovnem in domačem okolju, ali pa so pripravili prikaz znanstvenoraziskovalnega dela na domačem področju v zadnjih desetih letih. Zaradi tega je vsebina monografije obsežna in bi morda lahko glavna urednika zavzela bolj stroga stališča pri izboru prispevkov, ter nekatere uvrstila v drugo dopolnilno publikacijo, kot je na primer supplement.

Prav tako pa je izjemno in hvalevredno, da so avtorji prispevkov zdravstveni delavci iz skoraj vseh slovenskih bolnišnic, v katerih najdemo strokovnjake, ki se ob rutinskem delu ukvarjajo še z raziskovalnim delom in znajo ter so pripravljeni zapisati svoje ugotovitve in dosežke. Sodelovanje cele vrste vrhunskih strokovnjakov iz sosednjih držav pa potrjuje ugled slovenske medicinske znanosti in ravni našega celovitega zdravstvenega varstva žensk.

Zasl. prof. dr. Elko Borko, dr. med., v. svet.

With a completely new and commendable approach worthy of imitation, the Slovenian Association of Gynecologists and Obstetricians has prepared a new and extensive professional publication entitled “*A State-Of-The-Art 2020 Review on Obstetrics and Gynecology in the Pre-Covid-19 Era*”. At its planned sixth congress, the association’s management decided to prepare a selection of novelties in the field of gynecology, perinatology and reproductive medicine in the form of a professional monograph instead of the usual collection of papers, posters and other similar papers in addition to an intrusive pile of advertisements.

The publication is also not a repeated, expanded and updated form of the textbook “Gynecology and Perinatology”, published by the Faculty of Medicine, University of Maribor in 2016 and represents the work of both Slovenian medical faculties, intended for students and other postgraduate health care providers in Slovenia and creating a unified doctrine in the field of women’s health care, as is the established practice in the publication of textbooks, which are often distinguished by numerous serial editions over a number of years.

After careful review we find that this is a new form of presentation of many innovations that our gynecological and obstetric professional community has learned through research or taken from the world literature and implemented in the daily routine in the last ten years.

Due to the many innovations in the field of women’s health care in the last decade presented in the publication, it can be included among professional-scientific monographs. At the same time, the publication is a necessary supplement to the already mentioned joint Slovenian textbook “Gynecology and Perinatology”.

The content of this interesting and educational monograph is thus divided into seven parts, selected by the main authors and editors for publication. Both editors-in-chief, Prof. Adolf Lukanović, MD, PhD and Prof. Iztok Takač, MD, PhD have extensive experience in the preparation of professional texts and publication of professional books in both classic and online form. It should be noted that all papers passed a rigorous professional review conducted by selected experts from the Association of Gynecology and Perinatology of the Slovenian Medical Association, as well as renowned foreign experts. The technical editor Nejc Kozar, MD, PhD deserves special praise for the likeable and uniform design of individual professional chapters.

The chapters are set up according to the number of novelties. The first is a chapter covering the field of perinatology, followed by chapters covering general gynecology with urogynecology, reproductive medicine, gynecological oncology, genetics in gynecology and perinatology, interdisciplinary activities (topics) and finally a chapter on nursing care.

In addition, it should be emphasized that the “*A State-Of-The-Art 2020 Review on Obstetrics and Gynecology in the Pre-Covid-19 Era*” is a rare and outstanding contribution to the common Slovenian medical doctrine in the field of women’s health care. The contributions are in compliance with scientifically established findings and achievements in the global professional public.

The field of perinatology is probably among the most important, as many women and children depend on it, especially due to the postponement of the first and subsequent pregnancies in later years. A total of 34 papers is included in this chapter. More than half of them describe innovations in perinatology, while the other half demonstrate modern approaches to solving medical

problems in this field. In the first group we can include certain outstanding contributions that deserve special attention. These include a chapter on childbirth induction, in which the authors discuss the need for urgent adoption of national recommendations for childbirth induction and provide an assessment of modern induction procedures. A new list for screening tests during pregnancy has also been developed to detect and perform an increasing number of new tests to detect possible chromosomal abnormalities. It is also interesting to read about a new perspective on maternal mortality, which is below the European average in Slovenia, but is associated with pathology requiring newer and more sophisticated diagnostic and therapeutic measures. A completely new aspect is the prevention of Group B streptococcal infections, pain relief and many other innovations, which point to the fact that the established findings are changing extremely rapidly due to advances in medical science and need to be aligned with credible innovations in perinatology.

This chapter also gained prominence by being enriched with five contributions by foreign, acknowledged experts from the neighboring countries Croatia, Italy, Austria and even the United Kingdom.

The second group of papers covers the fields of general gynecology and gynecological urology. There are 41 contributions in this group and among them there are many innovations that have become established recently. In these articles, as the leading doctor from Graz wrote, the primary consideration is that surgery is an art and the basic assignment of healthcare professionals is to eliminate operative complications and that the patient should be cared for at all times: before, during and after surgery. This chapter covers certain new surgical options, such as the increasingly present robotic surgery, advanced

laparoscopic techniques, laser treatment, and new approaches to cosmetic gynecological surgery. Slightly more restrained views are presented on the treatment of urinary incontinence with various meshes and the management of these problems and pelvic organ prolapses with laparoscopic procedures. The contribution of our experts is fully comparable to the contributions of foreign specialists.

Contributions in the field of reproductive medicine are distinguished by many novelties, as it is known from previous publications in international scientific and professional journals that our centers that perform assisted reproductive technology (ART) procedures are at a globally comparable level, as they implement and research new approaches to cryopreservation of embryos, storage of genetic material, re-transplantation of ovaries and other genetic substances, and in the field of new routes of contraception. It is perfectly pertinent to state that despite the implementation and possibilities of various forms of ART we must be aware that the probability of conception is only slightly higher than the fecundity of a fertile couple.

Gynecological oncology is a field that still occupies an important place in women's health care, mainly due to its frequent fatal outcome. Consequently, the contributions of foreign experts from Serbia, Croatia, Bosnia and Herzegovina, Northern Macedonia and Montenegro represent the largest share in this part of the monograph, but certainly not minimizing the importance of the contributions of Slovenian experts from the Gynecology Clinic in Ljubljana, Maribor and the Oncology Institute. The papers describe newer and more modern procedures in colposcopic diagnostics, determination of tumor markers, new approaches in surgical treatment of gynecological diseases from a conservative approach with preservation

of fertility (vaginal trachelectomy with laparoscopic lymphadenectomy) to advances in conservative treatment of gestational trophoblastic disease and new recommendations in techniques for identifying the protective lymph node and uterine morcellation.

For researchers of genetic innovations and achievements in this and related fields, the monograph contains six articles that present today's possibilities in the diagnosis of malignant diseases, genetic and metabolic diseases identified before and after childbirth.

Regarding the two remaining sets of papers on interdisciplinary topics and specifics of nursing, it might be more appropriate if these papers were published in another publication.

The decision to publish important scientific and professional innovations in the field of gynecology and perinatology in the form of a scientific monograph is a commendable and courageous act. Our healthcare has thus gained an important professional work, which will be a proof in itself that women's healthcare follows all the changes and innovations that the wider European and even global healthcare community is facing.

The editors-in-chief included the contributions of 273 health professionals, the vast majority of whom discuss novelties in the global and domestic environment, or prepared a review of scientific research work in the domestic field in the last ten years. As a result, the content of the monograph is extensive and perhaps the editors-in-chief could take a stricter stance in the selection of papers, and include some of them in another supplementary publication.

It is also exceptional and commendable that the authors of the articles are healthcare professionals from almost all Slovenian hospitals, where we find experts who, in addition to their routine work, also engage in research work and know and are willing to write about their findings and achievements. The cooperation of a number of top experts from the neighboring countries confirms the reputation of Slovenian medical science and the level of our comprehensive women's health care.

Professor Emeritus Elko Borko, MD, PhD, Senior Adviser

Urednika

Editors

Red. prof. dr. Iztok Takač, dr. med., v. svet.
Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Ljubljanska ulica 5
2000 Maribor
Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta
Taborska ulica 8
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 24 45
E-pošta: iztok.takac@ukc-mb.si

Red. prof. dr. Adolf Lukanovič, dr. med., v. svet.
Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Šljajmerjeva 3
1000 Ljubljana
Tel.: + 386 1 522 6200
E-pošta: adolf.lukanovic@guest.arnes.si

Uredniški odbor

Editorial Board

Izr. prof. dr. Darja Arko, dr. med.

Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Ljubljanska ulica 5
2000 Maribor
Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta
Taborska ulica 8
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 24 78
E-pošta: darja.arko@ukc-mb.si

Doc. dr. Andraž Dovnik, dr. med.

Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Oddelek za ginekološko onkologijo in
onkologijo dojk
Ljubljanska ulica 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 21 78
E-pošta: andrazdovnik@gmail.com

Doc. dr. Vida Gavrić Lovrec, dr. med.

Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Oddelek za reproduktivno medicino in
ginekološko endokrinologijo
Ljubljanska ulica 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 24 35
E-pošta: vida.gavric@ukc-mb.si

**Red. prof. dr. Ksenija Geršak, dr. med.,
svet.**

Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Šljajmerjeva 3
1000 Ljubljana
Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta
Katedra za ginekologijo in porodništvo
Vrazov trg 2
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 60 20
E-pošta: ksenija.gersak@mf.uni-lj.si

Doc. dr. Nina Jančar, dr. med.

Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Klinični oddelek za reprodukcijo
Šljajmerjeva ulica 3
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 62 95
E-pošta: nina.jancar@kclj.si

Mag. Gorazd Kavšek, dr. med.

Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Klinični oddelek za perinatologijo
Šljajmerjeva 3
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 7188
E-pošta: gkavsek20@gmail.com

Doc. dr. Jure Knez, dr. med.

Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Oddelek za ginekološko onkologijo in
onkologijo dojk
Ljubljanska ulica 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 21 95
E-pošta: knez.jure@gmail.com

Izr. prof. dr. Borut Kobal, dr. med.

Univerzitetni klinični center Ljubljana
Klinični oddelek za ginekologijo
SPS Ginekološka klinika
Šljajmerjeva ulica 3
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 86 58
E-pošta: borut.kobal@kclj.si

Doc. dr. Vilma Kovač, dr. med.

Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Oddelek za reproduktivno medicino in
ginekološko endokrinologijo
Ljubljanska 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 2421
E-pošta: vilma.kovac@ukc-mb.si

**Red. prof. dr. Adolf Lukanović, dr. med.,
v. svet.**

Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Šljajmerjeva 3
1000 Ljubljana
Tel.: + 386 1 522 6200
E-pošta: adolf.lukanovic@guest.arnes.si

Doc. dr. Leon Meglič, dr. med.

Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Šljajmerjeva 3
1000 Ljubljana
Tel.: + 386 1 522 6200
E-pošta: leon.meglic@guest.arnes.si

Izr. prof. dr. Faris Mujezinović, dr. med.

Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Oddelek za perinatologijo
Ljubljanska 5
2000 Maribor
Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta
Taborska ulica 8
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 2408
E-pošta: faris.mujezinovic@ukc-mb.si

Doc. dr. Maja Pakiž, dr. med.

Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Oddelek za ginekološko onkologijo in
onkologijo dojk
Ljubljanska 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 2438
E-pošta: majapakiz@gmail.com

Izr. prof. dr. Bojana Pinter, dr. med.

Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Klinični oddelek za reprodukcijo
Šljajmerjeva 3
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 6060
E-pošta: bojana.pinter@guest.arnes.si

Doc. dr. Tanja Premru Sršen, dr. med.

Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Klinični oddelek za perinatologijo
Šljajmerjeva 3
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 6222
E-pošta: tanja.premru@guest.arnes.si

Izr. prof. dr. Špela Smrkolj, dr. med.
Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Klinični oddelek za ginekologijo
Šljajmerjeva 3
1525 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 3176
E-pošta: spela.smrkolj@mf.uni-lj.si

Asist. Monika Sobočan, dr. med.
Univerzitetni klinični center Maribor
Ljubljanska ulica 5
2000 Maribor
Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta
Taborska ulica 8
2000 Maribor
Tel.: +386 31 723 700
E-pošta: monika.sobocan@gmail.com

Doc. dr. Špela Stangler Herodež, univ. dipl. kem.
Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Laboratorij za medicinsko genetiko
Ljubljanska 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 2737
E-pošta: spela.sh@ukc-mb.si

Doc. dr. Andrej Vogler, dr. med.
Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Klinični oddelek za reprodukcijo
Šljajmerjeva ulica 3
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 6229
E-pošta: andrej.vogler@guest.arnes.si

Red. prof. dr. Eda Vrtačnik Bokal, dr. med., v. svet.
Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ginekološka klinika
Klinični oddelek za reprodukcijo
Šljajmerjeva ulica 3
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 522 6004
E-pošta: eda.bokal@guest.arnes.si

Recenzenta

Reviewers

Zasl. prof. dr. Elko Borko,
dr. med., v. svet.
Tomanova 17b
2000 Maribor
Tel.: +386 2 251 1870, + 386 31 538818
E-pošta: elko.borko@guest.arnes.si

Red. prof. dr. Stelio Rakar,
dr. med., v. svet.
Pod brezami 6
1000 Ljubljana
Tel.: +386 1 283 40 74
E-pošta: stelio.rakar@gmail.com

Asist. dr. Nejc Kozar, dr. med.
Univerzitetni klinični center Maribor
Klinika za ginekologijo in perinatologijo
Oddelek za reproduktivno medicino in
ginekološko endokrinologijo
Ljubljanska ulica 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 2195
E-pošta: nejc.kozar@ukc-mb.si

Lektorici

Copyeditors

Urška Jodl Skalicky, mag. phil.
Univerzitetni klinični center Maribor
Oddelek za znanstveno-raziskovalno delo
Ljubljanska 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 2510
E-pošta: urska.jodlskalicky@ukc-mb.si

Urška Antonič, prof. angl.
Univerzitetni klinični center Maribor
Oddelek za znanstveno-raziskovalno delo
Ljubljanska ulica 5
2000 Maribor
Tel.: +386 2 321 2510
E-pošta: urska.antonice@ukc-mb.si

Dušan Pogačar
DSN DESIGN, Dušan Pogačar, s.p.
Pri vzpenjači 2
2000 Maribor
Tel.: +386 31 546 104
E-pošta: dusan@tribar.si

Oblikovalec

Designer

1
PERINATOLOGIJA
PERINATOLOGY

Indukcija poroda

Induction of labour

Gorazd Kavšek¹, Karmen Marinšek Markovič¹, Polona Pečlin¹

Povzetek

Indukcija poroda lahko izboljša maternalne in neonatalne rezultate. Upravičena je, kadar tveganje nadaljevanja nosečnosti preseže tveganje poroda. V novejši literaturi je čedalje več dokazov, da je indukcija poroda ob terminu (po 39. tednu nosečnosti) morda varnejša za mamo in plod, celo pri tistih, kjer nosečnost poteka brez zapletov. Le iskreno opolnomočenje porodnic z upoštevanjem njihovih želja in ustrezno informacijo, ki upošteva tako z dokazi podprta nova dognanja kot doživljanje poroda vsake posamezne porodnice, lahko prinese optimalne rezultate poroda.

Nujno je, da v domačem kliničnem okolju ovrednotimo novejša raziskovalna dognanja, vključno s kontroliranim preizkusom novih metod za indukcijo poroda. V ta namen smo na Kliničnem oddelku za perinatologijo v Ljubljani izvedli dve klinični raziskavi, v katerih smo ocenili varnost in uspešnost novejših metod za indukcijo poroda v domačem kliničnem okolju; mehanska indukcija poroda z

balonskim katetrom in farmakološka indukcija z vaginalnim dostavnim sistemom s prostaglandinom E2.

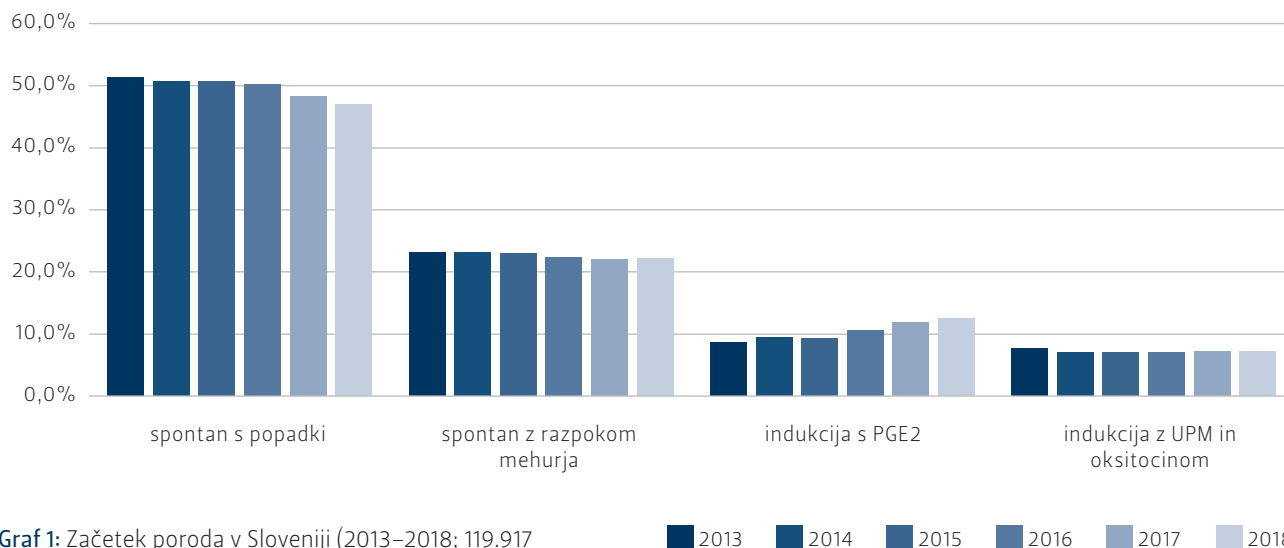
Obstaja nujna potreba po izdelavi in sprejetju slovenskih priporočil za indukcijo poroda, ki bodo upoštevala vsa nova dognanja ter izkušnje domače klinične prakse in seveda pošten informiran pristanek v primeru posega, kot je indukcija poroda.

Ključne besede: indukcija poroda, mehanske metode indukcije, farmakološke metode indukcije, dinoproston.

Abstract

Induction of labour can improve maternal and neonatal outcomes. There is now a large and growing body of literature showing that the induction of labour at or beyond term is safer for mothers and babies and has health economic benefits, when labour is well managed. On the other hand, minimising obstetric interventions and giving support to childbearing women improves maternal

¹Klinični oddelek za perinatologijo
Ginekološka klinika
Univerzitetni klinični center Ljubljana
Ljubljana

Graf 1: Začetek poroda v Sloveniji (2013–2018; 119.917 porodov). PGE2 – prostaglandin E2 (dinoproston), UPM – umetno predrtje plodovih ovojev. Vir: NPIS.

experiences of childbirth and enhances empowerment.

Therefore, it is necessary to evaluate recent research findings in a domestic clinical environment, including the evaluation of new methods for inducing labour. We performed two clinical research trials in a domestic clinical environment: mechanical (balloon) induction of labour and a new pharmacological approach; prostaglandin E2 vaginal delivery system.

There is an urgent need to create and adopt Slovenian recommendations for the induction of labour, including extensive informed consent to enhance empowerment of childbearing women.

Key words: *induction of labour, mechanical methods of labour induction, pharmacologic methods of labour induction, dinoprostone.*

Uvod

Indukcija (sprožitev) poroda je terapevtski postopek dokončanja nosečnosti zaradi medicinskih, medicinsko-preventivnih ali socialnih razlogov (1). Gre za enega najpogostejših posegov v porodništvu in je upravičen v

primerih, kjer tveganje nadaljevanja nosečnosti preseže tveganje takojšnjega poroda, ob tem pa ni kontraindikacije za vaginalni porod. Najpogostejša vzroka za indukcijo poroda sta potermimska nosečnost in sum na zastoj rasti ploda (2), med ostale pogostejše vzroke pa prištevamo še hipertenzivne bolezni v nosečnosti, sladkorno bolezen, večplodno nosečnost, horioamnionitis, smrt ploda v maternici in druge (3).

Tako pri nas kot tudi drugje po svetu je število induciranih porodov danes višje kot pred desetletji (3, 4) in se v zadnjih letih giblje med 20 in 30 %.

Za indukcijo poroda obstaja več različnih metod, vendar je bila izbira metode pri nas do zdaj zelo omejena. V zadnjih letih smo na Kliničnem oddelku za perinatologijo Ginekološke klinike v Ljubljani izvedli dve klinični raziskavi, v katerih smo opredelili uporabnost dveh metod indukcije, ki do zdaj še nista bili na voljo v Sloveniji.

Pomembno je, da vsako indukcijo in razlog zanjo ustrezno dokumentiramo. Pomembno je opisati zrelost materničnega vratu, izbrano metodo indukcije ter omeniti zaplete, ki se ob tem lahko pojavijo. Za indukcijo je potreben pisni pristanek nosečnice.

Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020

Povzetek:

Znanstvena monografija z naslovom *Pregled sodobne ginekologije in porodništva pred epidemijo covid-19 leta 2020* obsega strokovne prispevke avtorjev s celotnega slovenskega področja in priznanih strokovnjakov iz tujine.

Monografija je razdeljena na sedem poglavij. Prvo poglavje obsega 34 prispevkov s področja perinatologije, ki zajemajo najnovejša spoznanja prenatalne diagnostike, preventive v nosečnosti, obravnavo nekaterih kroničnih bolezni v nosečnosti in več prispevkov s področja carskih rezov ter morebitnih posledic le-teh. Drugo poglavje s področja splošne ginekologije in uroginekologije v 41 prispevkih prikazuje novosti operativnega zdravljenja različnih benignih stanj in bolezni ter vlogo laserskega zdravljenja. Dodana so tudi najnovejša slovenska priporočila na področju obravnave menopavze in nujne kontracepcije ter prispevki o obravnavi tako mladostnic kot žensk v pomenopavznem obdobju. Tretje poglavje obsega prispevke s področja reproduktivne medicine, kjer so v 24 prispevkih zajeta področja oploditve z biomedicinsko pomočjo, kirurško zdravljenje neplodnosti in kontracepcija. Četrto poglavje z naslovom Ginekološka onkologija prav tako obsega 23 prispevkov, ki prikazujejo predvsem nove, manj radikalne načine kirurškega zdravljenja, pa tudi nekaj novosti na področju diagnostike in systemskega zdravljenja ginekoloških rakov in raka dojk. Peto poglavje vsebuje šest prispevkov s področja genetike v ginekologiji in porodništvu, ki je v sodobni obravnavi žensk nepogrešljiva predvsem v perinatologiji in onkologiji. Šesto poglavje z naslovom Interdisciplinarne teme vsebuje deset prispevkov o etičnih in drugih dilemah, ki se porajajo hkrati z novimi in drugačnimi načini obravnave, ter zdravljenju žensk. V njem so specializanti predstavili prenovljen potek specializacije iz ginekologije in porodništva; v ta del je umeščena tudi fizioterapija ter pomen telesne dejavnosti. Sedmo poglavje vsebuje šest prispevkov s področja zdravstvene in babiške nege, pri čemer gre za pomemben korak k aktivnemu sodelovanju zdravstvene nege na področju obravnave žensk v ginekologiji in porodništvu.

Monografija obsega prispevke 273 avtorjev, ki so napisani na visoki strokovni ravni; vse so kritično pregledali člani uredniškega odbora in dva recenzenta. Vsi so mednarodno priznani strokovnjaki za svoja področja, kar daje publikaciji dodatno težo in kakovost.

Bogata vsebina monografije bo zagotovo koristno branje za vse zdravnike in druge zdravstvene delavce, ki delajo na področju ginekologije in porodništva, pa tudi za širšo strokovno javnost.

Glavne besede:

znanstvena monografija, ginekologija, porodništvo, perinatologija

Naslov urednikov:

Iztok Takač, Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta, Maribor, Slovenija. E-pošta: iztok.takac@ukc-mb.si

Adolf Lukanović, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Ginekološka klinika, Ljubljana, Slovenija. E-pošta: adolf.lukanovic@guest.arnes.si

A state-of-the-art 2020 review on obstetrics and gynecology in the pre-Covid-19 era

Abstract:

The scientific monograph entitled *A state-of-the-art 2020 review on obstetrics and gynecology in the pre-Covid-19 era* includes papers by acknowledged Slovenian and foreign experts.

The monograph is divided into seven chapters. The first chapter includes 34 papers covering the field of perinatology and the latest findings in prenatal diagnostics, prevention during pregnancy, treatment of certain chronic diseases in pregnancy, as well as papers on the cesarean section and the potential consequences of this procedure. The second chapter is dedicated to general gynecology and urogynecology and demonstrates through 41 papers the novelties of surgically treating different benign conditions and diseases as well as the role of laser treatment. The latest Slovenian recommendations on treating the menopause and using emergency contraception as well as papers on treating adolescents and women in postmenopausal period have also been added to the chapter. The third chapter includes 24 papers in the field of reproductive medicine, from ART procedures and surgical treatment of infertility to contraception. The fourth chapter entitled *Gynecologic Oncology* also includes 23 papers demonstrating new and less radical surgical treating methods and a few novelties in diagnostics and systemic treatment of gynecologic and breast cancer. The fifth chapter includes 6 papers covering the field of genetics in gynecology and obstetrics, which is in modern treatment of women indispensable, especially in perinatology and oncology. The sixth chapter entitled *Interdisciplinary topics* includes 10 papers on ethical and other dilemmas emerging with new and different methods of managing and treating women. In this chapter, a renewed course of residency in gynecology and obstetrics, also including physical therapy and the importance of physical activity, is presented by the residents. The seventh chapter includes 6 papers discussing nursing and midwifery and the important step made towards an active participation of nursing care in treating women in gynecology and obstetrics.

The monograph encompasses contributions of 273 authors, written at a high level of expertise, and critically reviewed by members of the editorial board and two reviewers, internationally acclaimed experts, which adds value and quality to the publication.

The content-rich monograph will certainly be a worthwhile reading material for physicians and other healthcare professionals working in the field of gynecology and obstetrics as well as for the general professional public.

Keywords:

scientific monograph, gynecology, obstetrics, perinatology

Editor address:

Iztok Takač, University of Maribor, Faculty of Medicine, Maribor, Slovenia. E-mail: iztok.takac@ukc-mb.si

Adolf Lukanović, University Medical Centre Ljubljana, Division of Gynaecology and Obstetrics, Ljubljana, Slovenia. E-mail: adolf.lukanovic@guest.arnes.si

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

ISBN 978-961-286-532-0

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-532-0>

1. PERINATOLOGIJA
PERINATOLOGY

2. SPLOŠNA GINEKOLOGIJA IN UROGINEKOLOGIJA
GENERAL GYNAECOLOGY AND UROGYNAECOLOGY

3. REPRODUKTIVNA MEDICINA
REPRODUCTIVE MEDICINE

4. GINEKOLOŠKA ONKOLOGIJA
GYNAECOLOGIC ONCOLOGY

5. GENETIKA V GINEKOLOGIJI IN PORODNIŠTVU
GENETICS IN GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS

6. INTERDISCIPLINARNE TEME S PODROČJA GINEKOLOGIJE IN PORODNIŠTVA
INTERDISCIPLINARY TOPICS IN GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS

7. POSEBNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE V GINEKOLOGIJI IN PERINATOLOGIJI
NURSING AND MIDWIFERY SPECIFICS IN GYNAECOLOGY AND PERINATOLOGY

Univerza v Ljubljani
Medicinska fakulteta

Univerza v Mariboru

Medicinska fakulteta

59,53 €

978-961-286-532-0

